

Kimoscāt

Eyangelium Johannis.

EX LIBRIS

TRADE

This book was presented by

.....Estate of Prof. G. P. Lestrade.....

.....1963.....

to the Library of the University of
Cape Town.

Ohaga (Moschi)

W. of Mombasa

MBONI NDŽITŠA TSIVODE ŠIA,
TŠANDO TSILEENDO NI
YOHANE MSU

DAS EVANGELIUM NACH JOHANNES
IN KIDSCHAGGA, MOSCHIDIALEKT

ÜBERSETZT VON

R. FASSMANN

EVANG.-LUTH. MISSIONAR IN MOSCHI

HERAUSGEGEBEN
VON DER SÄCHSISCHEN HAUPTBIBELGESELLSCHAFT

LEIPZIG
VERLAG DER EVANG.-LUTH. MISSION
1905.

Caga

D6³/56

63/7020

A 496.351608 BIB

I. Kyenga kya kuvoka.

1. Ili kuvōka kuvokeri [ulya amlahe ni] kiḑeḑo; nakyo kiḑeḑo-ki kivei ko Ruva, nakyo kiḑeḑo-kyo kivekeri Ruva. 2. Ikyo kivekeri kuvoka ko Ruva. 3. Šindo šose šikava kifa kyakyo na sila-kyo kuvetšivutika kindo manya kimu ki kivutefo. 4. Kīdi kyake kuvokeri-fo moo; na moo fulya ni fuvei ngela ya vandu. 5. Na ngela-yo yekelimika memeni, manya mema fulaivade.

6. Kuvokeri mndu umu ave mḑume ni Ruva, rina lyake ni Yohane. 7. Itšo katša ko ikalia kundu nakalie ngela iya, vose vavone idikya ko kifa kyake. 8. O tšive ngelafo, indi nyaletša, kundu nakalie ngela iya. 9. Nive ngela ya lohi yetšilimika orio mndu ili yetšitša vuyaneñ. 10. Avekeri vuyaneñi, navo vuyana vu vuvumbe nio. Manya vuyana vulammanye. 11. Aletša ko šindo šake, manya valya vavekeri vake valamambye. 12. Kake kya valya valemambya kavainenga finya yeva vana va Ruva ivo vaidikye rina lyake, 13. vala vafee ko samu manya ko ikunda lya mbihu manya ko ikunda lya mndu mndumii, indi ni ko Ruva.

14. Nakyo kidedo-kyo kikava mbihu, kikakaa koðu, naso lukavona vusuri vokyo, vusuri tša vo Mana kimumu avukye ko Ndeye, kiitšwo mboṛa na vulohi. 15. Yohane kamkalia kapoṛoṛo ketšihamba: „Itšu nio ndživehambye: Itšu motša numa yako andžisongoya iva, kifa avekeri o kuvoka kota inii.“ 16. Kifa maforyeni hake so luvekeambya lose, lukoambya na mboṛa kafoi na kafoi.

17. Kifa mavavaso ha maende ni Mose; isarya na vulohi šitšeye na Yesu Kristo. 18. Kuifo sa avonye Ruva ma limufo; Mana oke kimumu mokaa ndeni ko ndeye, itšu nio aletarambwo.

19. Na ikalia lya Yohane ni lyo ili, l'lyandi Vayuda valeduma koke vakohani na vele vi vavuka Yerusalemu vakahenda imbesa: „Iyo ni-u?“ 20. O kaidikya manya nalakane, kaidikya kahamba: „Ini tši Kristo fo.“ 21. Vakambesa: „A ni-u? Iyo ni Elia?“ Kahamba: „Tšio inifo.“ — „Iyo ni mwikimbi ulya ngesa?“ Kahamba: „Ote!“ 22. Kyasia vakambia: „Iyo niu? kundu luvone kye haluo valya valeluduma. Nyohamba kuḁa iyo kumoni?“ 23. Kahamba: „Ini ni ru lyeedy nuka: Atšikye ni ndžia ya mindumii! tšando mwikimbi Yesaya alehamba.“ 24. Navo nivei vadume ni Vafarisayo. 25. Vakambesa vakambia: „Ni ki-li iyo okepatisa kokoya ulakeri Kristo manya Elia manya

mwikimbi ulya?“ 26. Yohane kavahaluo kahamba: „Ihi ngapatisa na mpinga; kidi kyanu kuhoroki umu sa mlamitši: 27. nio itšo motša numa yako, ma okova lo kyadu kyake ihi ndžetšikarya ifungufo.“ 28. Šindo iši šilevutika kulya Betaña, mataya ya Yoridane, kulyando Yohane avekepatisya.

29. Ili lya ngama kavona Yesu etšitša na koke kahamba: „Ambuya, a itšu-vo kitšondi kya Ruva kyekuđika mađeko ha vuyana! 30. Itšu nio sa ndžilehamba: Numa yako kotšitša-fo mndu-mndumii andžisongoye iva, kifa avekeri o kuvoka kota ihi. 31. Manya ihi ndživemitsifo; indi kundu naloro na pata ko vandu va Isiraeli n' kyondo ndžiletšea ndžetšipatisa na mpinga.“ 32. Na Yohane kakalia kahamba: „Ndžilevona Mumuyo [Mwele] ketšisoka tša mbeta avuka ruvehu kakaa huya mđo foke. 33. Manya ihi ndživemitsifo; kya indi ulya alendžiduma ndžipatise na mpinga o alendživiva: Itšu otšimbona Mumuyo etšikaa namsokye na ikaa huya mđo koke, itšo nio sa etšipatisa na Mumuyo Mwele. 34. Na ihi ngamevona ngakalia kje itšu nio Mana o Ruva.“

35. Ili lya ngama-se Yohane ahoroki ariani na valošo vake vavi-ho. 36. Kavona Yesu ketšiida kahamba: „Ambuya, a itšu-vo kitšondi kya Ruva!“ 37. Valošo vake valya vavi valeitšo ketšihamba ado vakalungana

na Yesu. 38. Yesu kahaluka kavavona vamoša kavavia: „Mokunda ki?“ Vakambia: „Rabi (kohaluo kikunu ni Mloša marya), n' ku otšilaa?“ 39. Kavavia: „Ndehi na ihi muvone!“ Nālyo vakahenda nao vakavona kilayoni koke vakatsinda koke mkonu fulya. Kuvekeri kiheri kya kufui na saa ya ikumi. 40. Anderea manomae o Simon Petiro niveo umu o valya vavi valeitšo Yohane ketšihamba ađo vakavelungana nao. 41. O kakoya kuvoka Simon manomae oke vana va mka kambia: „Lomevona ulya ai Mesia (ki kihaluo kikunu ni Kristo — mšie mafuđa —).“ Kamende na ko Yesu.

42. Yesu kekimambuya kahamba: „Ui Simon mana o Yona; iyo otšilaho Kefa, rina-lyo ni kimu na Petiro (iho).“ 43. Ili lya ngama kakunda ikure nahende Galilaya kakoya Filipo. Yesu kambia: „Ndžioša!“ 44. Nao Filipo avekeri o Betsaida, mndu o mri fo Anderea na Petiro. 45. Filipo kakoya Natanaeli kambia: „Lomembona ulya, Mose avemrehya vuvavasoni na vaikimbi (šitabuhi šavo), nao ni Yesu o kulya Nasareti, mana o Yosefu.“ 46. Natanaeli kambia: „Ifo Nasareti kotšidima kuđa ivuka kindo kitša?“ Filipo kambia: „Kendžoo-vo noambuye!“ 47. Yesu kavona Natanaeli ke-tšitša na alyando akeri kamđeđa kahamba: „A ulya Mwisiraeli o lohi, kiđi kyake kulai-fo m'tambo!“ 48. Natanaeli kambia:

„N' ku ondžimanyia?“ Yesu kahaluo kambia: „Lilya heri Filipino alamekulaha lilya uvekeri tsindenĩ ya mkuyu fulya na ndživekuvoni.“ 49. Natanaeli kamhaluo: „Rabi (marya), iyo ni Mana o Ruva, iyo ni mangi o Isiraeli!“ 50. Yesu kahaluo kambia: „Nyoidikya ili ngakuvia kje ngamekuvona ukeri alya tsindenĩ ya mkuyu? Otsikaa novone šindo šanania iši.“ 51. Kambia: „N' kya lohi lohi ngambia: Vokya vulalu motšivona ruvehu firuhuka, na vamalaika va Ruva vetšido na vetšisoka huye ya Mana o mndu.“

II. Kyenga kya kavi.

1. Na ili lya kararu kuvekeri vali kulya Kana ya Galilaya; na mae o Yesu nifondo avekeri; 2. Yesu nao kalaho valiini na vasu vake. 3. Na lilyandi mvinyo fulesia mae o Yesu kambia: „Vavode-se mvinyofo.“ 4. Yesu kambia: „Ndživode ki na iyo, mndu-mka? Saa yako yamšikafo.“ 5. Mae oke kavia šitonga: „Kilya amuvia vutehi!“ 6. Naho kuvekeri-ho nungu tširandaru tsa maho tsi nrhihtšye-ho tsesandža (mavoko na madende) ko kiđo kya Vayuda, orio nungu imu ya ndumbwo (metireta) tsivi anu tširaru. 7. Yesu kavavia: „Hendeni itšureni nungu-tsi mpinga!“ Vakatsiitšura patša. 8. Nao kavavia: „Dahyeni vulalu mudaye mkara!“ Va-

kamdaya. 9. Na lilyandi mkaṛa alesondža mṛinga fulya fukova mvinyo, nao nalamanye kundu fuvukye, sa vaveitši ni šitonga šilya šileḍahya mṛinga, mkaṛa kalaha mehi vali 10. kambia: „Orio mndu nyekevika mvinyo fu mtša kuvoka, na vandu vakameihuḍa patša kaende ifo mbitšo-vitšo-nu; ate iyo nyorika mvinyo mtša na vulalu.“ 11. Mbo-kye ifu fo maṛihio hake Yesu alevuta kulya Kana ya Galilaya kaloṛa vusuṛi voke; na vasu vake vakahenda vetšimiḍikya.

12. Iki kyamevutika numa kasokya kulya Kaperinaumu, o na mae oke na vanavamae na vasu vake, vakakaa-fo m'konu m'tutu.

13. Na Pasaka ya Vayuda ivei kufui išike, na Yesu kaḍo ketšihenda Yerusalemu. 14. Nao kavona kulya hekaluṇi vandu vaveikumba mbe na matšondi na mbeta na vandu vai-latša rupia vaḍamye. 15. Kafunga šivoho na nde kavafuna vose hekaluṇi na matšondi halya na mbe tsilya, na mapesa ha vailatša kahaola na mesa tsilya tsavo katsifulwo, 16. kavavia valya vaveikumba mbeta: „Vuteni šindo-ši iya, mlaihaluo mba ya Vande oko yekapya mbutša!“ 17. Vasu vake vakakumbwo tšando ki kiṛehye: Vuneṇi vo kifa kya mba yafo votšindžilya. 18. Nikiyondo Vayuda valehaluo vakambia: „Ni ofano luhya oluloṛa tana ovuta šindo-ši?“ 19. Yesu kahaluo kavavia: „Sandženi hekalu ili, na iṇi ndžilivike m'firi iṛaṛu.“ 20. Kyasia Vayuda

vakahamba: „Ni m'aka makumi hana na irandaŕu hekalu ili litševaviko, na iyo kahamba otšilivika m'konu iraru?“ 21. Nao hekalu-lyo alehamba ni mbihu foke. 22. Kya-sia lilyandi avemruka ko vafu vasu vake vakakumbwo ate ni iki alehamba, vakahaidikya maruhyo halya na kidedo kilya Yesu alehamba.

23. Mandi avekeri Yerusalemu kiheri kya Pasaka ko mkonu mnene, vafoi vakaliidikya rina lyake vavona maruhio halya avekevuta. 24. Nao Yesu amohi alakuidikiše kovovo, kya lilya aveitši vose manya alavekundi mndu nakalie kya mndungi, kifa o amohi aveitši kindo kii mrimeni fo mndu.

III. Kyenga kya kararu.

1. Kuvekeri mndu o Vafarisayo rina lyake avelaho Nikodemo, nao nive mnene ko Vayuda. 2. Itšo kamtšea Yesu na kio kambia: „Rabi, lokumanya iyo, kje ni mloši uvukye ko Ruva, kifa kuvode mndu etšidima ivuta maruhio-ho okehavuta iyo Ruva alakeri nafo.“ 3. Yesu kahaluo kambia: „N' kya lohi lohi ngakuvia: Mndu alafeo lya kavi (livukye ruvehu) etšidima ivona vumangi vo Ruvafu.“ 4. Nikodemo kambia: „Mndu nyevikāda nafeo ili ai 'meku? Nyetšidima ada ivuya vusuni vo mae lya kavi nafeo-se?“ 5. Yesu kamhaluo: „N' kya lohi lohi nga-

kuvia: Mndu alamfee ni mringa na Mumuyo netsidima ida vumangihi vo ruvehufo.“ 6. „Ki kifee ni mbihu ki mbihu, na ki kifee ni mumuyo ki mumuyo. 7. Kulavone otširihio ili ngakuvia, kimušikye ifeo lya kavi (livukye ruvehu). 8. Otanu lokevivita kundu lokukundya, otšikuitšyo ru lyalo, indi ulamanye kundu luvukye anu kundu luhenda-fo; ni vuđo-nu na orio a mfee ni Mumuyo.“ 9. Nikodemo kahaluo kambia: „A n' šetšidima šida iva iši?“ 10. Yesu kahaluo kambia: „Iyo niyo mloša o Vaisiraeli ma ulamanye iši? 11. N' kya lobi lobi ngakuvia, lokeđeda kilya lukiitši lukakalia kilya lulekivona, manya mlaidikye ikalia lyađu. 12. Mulaidikya ili ngamuvia šindo ša masangehi, motšidikya muđa kokoya ngamuvia šindo ša ruvehu? 13. Na kingi, kuifo mndu aleđu kulya ruvehu sile ni o alesoka ruvehufo, nao ni Mana o mndu akeri ifo ruvehu. 14. Na tšando Mose alemasa ndžoka kulya nuka kimšikye na Mana o mndu nakae namaso ađu, 15. kundu orio mndu etšimidikya navade moo fuletšisia kiđi kyake. 16. Kifa Ruva alevukunda vuyana katana alekya mana oke o vomii kimumu, kundu orio mndu momidikya naladekefo, indi navone moo fo mlungana. 17. Kifa Ruva alemđuma Manoke vuyanehi navuanduyefo, indi vuyana vuvone ikiro nio. 18. Ulya momidikya o etšanduyofo; ulya alamidikya amemaa

ianduyo, kifa alamidikya rina Iya Mana o Ruva kimumufo. 19. Nafo ni mondu kje ngela yametša vuyanehi, na vandu valekunda mema kota ngela, ko kifa, mavuto havei mavitšo. 20. Orio ekevuta mavitšo etšifulukyo n' ngela manya etšitša ko ngela, mavuto hake haladedyo. 21. Kya indi o ekevuta vulohi etšitša ko ngela, mavuto hake havoneke na pata kje hambutika ko Ruva.“

22. Kyasia šindo-ši šameva Yesu alehenda ariani na vasu vake oruka lo Yudaya kakafo navo ketšipatisa. 23. Na Yohane nao ketšipatisa kulya Ainoñ, nafo kuvei kufui na Salim', kifa kuvekeri mpinga fufoi, vandu vakatša vakapatiso. 24. Kifa Yohane alavembiko kifungoñi. 25. Nikiyondo kuleva mavesano ha vasu va Yohane na mndu Myuda kya kiilišo. 26. Vakatša ko Yohane vakambia: „Rabi (marya), ulya avekeri hamu na iyo kulya mataya ya Yoridane, kya mbuya, aipatisa, nao vandu vose vekemtšea.“

27. Yohane kahaluo kahamba: „Mndu etšidima yambya kindofo sile aenengo ruvehu. 28. Nyo muveni mondžikal'ia tšando ndžilehamba: Inhi tšio Kristofo, indi ndžile dumo ndžimsongoye o. 29. Meñi mpora ñio meñi vali; na mbuya ya meñi vali etšihoroka-ho namađanye, etšitšihiro mnu ni ru Iya meñi vali. Kyasia itšihio ili ndživode Iyamešika vulalu. 30. Kimbañi o nakuenge-

re-engere, na ini ndžinie-nie. 31. Motša avuka huye, o ni huye ya šose. Movuka orukehi ni o oruka, nao etšideda šindo ša orukehi. Ulya atša avuka ruvehu o ni huya šose. 32. Kilya alekivona na alekiitšo niikyo ekekal'ia, manya ikal'ia lyake kuifo mndu etšiliidikyafo. 33. Moidikya ikal'ia lyake nio ambika ado ofano loke, kje Ruva ni meni lohi. 34. Kifa ulya aleđumo ni Ruva etšekededa madedo ha Ruva; kifa (Ruva) netšinenga Mumuyo (foke) ko kiherofu. 35. Vande amkunda Mana, nao amemnenga šindo šose mavokoŋi koke. 36. Momidikya Mana nio avode moo fo mlungana, ulya ada alamidikya Mana etšivona mofo, indi nyaši ya Ruva yetšikaa koke.“

IV. Kyenga kya kāna.

1. Kyasia lilya indi Yesu alemanya tšando Vafarisayo vameitšo kje Yesu aisambuŋa na ipatisa valošo vafu kota Yohane — 2. manya Yesu amoni avepatisafo, indi ni vasu vake — 3. kavuka kulya Yudaya kahenda išika-se Galilaya lya kavi. 4. Nao avevodye ida kiđi kya Samaria. 5. Nikyondo aletša na kulya murihi fo Samaria fu mlahhe Sukari, handu afui na kivandža kilya Yakobo alemnenga man'oke Yosefu. 6. Kuiho ruŋgu lya mŋinga lya Yakobo. Kyasia Yesu kalemo itšumia kađamya alyando ruŋgu

lya mpinga likeri; iyando ruva lyašimbika (ko ni kiheri kya saa ya kařandařu). 7. Mndumka o Samaria katsa idahya mpinga. Yesu kambia: „Ndžinenga (mpinga) ndžinyo!“ 8. Kifa vasu vake vavemhenda mrihi ihuřa-fo kando. 9. Mka Msamaria kambia: „Kikeri kiđa iyo mndu Myuda ondžitereva inyo mpinga koke ndžikeri mka o Vasamaria?“ N' kifa Vayuda vetšikapa sumu na Vasamariafo. 10. Yesu kahaluo kambia: „Kokoya uveitši kinengo kya Ruva ekene nga ko vulya, nao hi-vu aikuvia: Ndžinenga ndžinyo, iyo uvetšimtere va o, nao nyavetšikuinenga mpinga fuvode moo.“ 11. Mndumka kambia: „Mndumii, uvode ma keđahyafo, na řungu-li lihendye vanda mnu; n' ku otšinde mpinga-fo fuvode moo? 12. Alae iyo ni unahie nde yađu Yakobo aleluinenga řungu-li avenyo-ho o na vana vake na mapoo hake?“ 13. Yesu kahaluo kambia: „Orio mndu anyo mpinga ifu etšivona-se nyoda; 14. kya indi ulya anyo mpinga fulya ndžetšimnenga iiii etšivona-se nyoda manyalefo itane mlungana; indi mpinga fulya iiii ndžetšikaa ndžimnenge fotšimbika kiđi kyake soka ya mpinga yetšimina fušike moo fo mlungana.“ 15. Mndumka kambia: „Mndumii, ndžinenga-vo mpinga-fo ndžilaangae-se mandžilakitše-se iya idahya mpinga.“ 16. Yesu kambia: „Henda ulahe mii ofo mtše nao iya!“ 17. Mndumka kahaluo kahamba:

„Ndživode miifo.“ Yesu kambia: „Omhamba kisumhañ ili ohamba: Ndživode miifo; 18. kifa vami uvekeri navo ni vatanu, na itsu ukeri nao vulalu tši mii ofofo. Iki ohamba n' kya lohi.“ 19. Mndu-mka kambia: „Mndumii, ngakuvona iyo ni miki-mbi. 20. Vandi-yadu vavetereva fumyuni ili; nanyo mohamba kulya Yerusalemu niho handu hašikye imtereve.“ 21. Yesu kambia: „Ndžiidikya mndu-mka, kje kiheri kyetsitša, niyondo mletšimtereve Vande iya fumyuni ili manya kulya Yerusalemu. 22. Nyo motereve mlakiitši; so loketereve kilya lukiitši; kifa vukiro vuvukye ko Vayuda. 23. Indi kiheri kyetsitša nakyo kikeri na vulalu, niyondo valya vekemtereve kya lohi, nivo vetšimtereve Vande ko mumuyo na kya lohi. 24. Tša kifa Vande avašiha vandu vado vamtereve. Ruva ni mumuyo, na valya vekemtereve kivavari imtereve ko mumuyo na ko vulohi.“ 25. Mndumka kambia: „Ngamanya kje Mesia ekaa natše, nio amlahe Kristo (mšie mafuda); ili o etšitša etšilutarambuya šose.“ 26. Yesu kambia: „Nio ini ndžideda na iyo.“

27. Na kiheri ikyo vasu vake vakatša vakariho, kifa avekeri ideda na mndu-mka. Kya indi ma umu ovo alehamba: „Okunda kiki? anu: ni kiki odeda nao?“ 28. Nalyo mndu-mka ulya kada-ho kinungu kilya kyake kahenda mrihi kavavia vandu valya: 29. „Nde-

ni mwambuye mndu andživia šindo ndživutye šose; kulako ni Kristo ngesa?“ 30. Vakavuka m̄ini kovo vakahenda imahya. 31. Kiheri mka ulya amhenda vasu vakamtereva vakahamba: „Rabi, lya šelya!“ 32. Nao kavavia: „Ini ndživode kando ndžiilya nyo mlakaitši.“ 33. N' kyondo vasu vavededana veni na veni: „A n' kuvode mndu amemendye šelya?“ 34. Yesu kavavia: „Kando kako ni ndživute kindo ulya alendžiduma akundi, ndžihende marisa irunda lyake. 35. Tši nyo moekehamba kje kutsuhere meri ina kutše isambwo? Kyasia ini ngambia: Irieni meso hanu mwambuye madema, tšando ha maili isambwo. 36. Mosambwo ekeanbya veri nyetšisania ndunda tsikae ko moo fo mlungana, kundu ulya movaya natšihio hamu na mosambwo. 37. Kifa ko ikyo mhambye fulya ni fo lohi: Umu movaya na ungi mosambwo. 38. Ini ndžilemduma isambwo šilya mulašiviñie; ni vengi valeřundya, nanyo mukaiđa marundyeni havo.“ — 39. Na Vasamaria vafoi va kulya m̄ini vakamidikya kifa kya mađedo halya ha mka ulya alekalia kje nyalembia šindo avutye šose. 40. Kyasia lilyandi Vasamaria valetša na alyando avei, vakamtereva nakae kovo; nao kakaa-fo m'konu ivi. 41. Na vengi vafoi va ngoseřa vakaidikya kifa kya kidedo kyake amon, 42. navo vakavia mka ulya: Vulalu iki kyaduma lukoidikya tši

kifa kya ihamba lyafu-se-fo; n' kifa lomeitšo luveni lukamanya kje itšu hio mkiya o vuyana kya lohi.“

43. Na m'konu iya ivi yameiða kavuka-fo katša na Galilaya. 44. Kifa Yesu amoni kakalia kahamba kje: Mwikimbi ekevona kitšiko orukehi lo kihambehi kyakefo. 45. Kyasia lilya alešika Galilaya, Vagalilaya vakamambya ko ili vavemešivona šindo šilya šose alešivuta kulya Yerusalemu kiheri kya mfuhho. Kifa navo vavehendye kulya mfuhohi. 46. Kyasia katša-se na kulya Kana ya Galilaya, kulyando alehaluo mpinga fulya myinyo. Kuvekeri mndu o mangi avevode mana oke o vomii aveluo kulya Kaperinaumu. 47. Nao lilya aleitšo Yesu amevuka Yudaya katša na Galilaya kamtšea kamtereva, nasoke natšire man'oke, tša kifa avešikye kufui na ifa. 48. Kyasia Yesu kambia: „Mulavona ndžofano na mařihio, motšiidikya ma-le-fo.“ 49. Mndulya o mangi kambia: „Mndumii, kesoka-vo, kimana kyako kilamenenuka!“ 50. Yesu kambia: „Kuhendye, mana ofo ai na moo (ametšia)!“ Mndu ulya kaidikya ideðo lilya Yesu alembia, kakuhendya. 51. Lilya avekeri isoka šisinga šake vakamkumbuhana vakamongoya kje man'oke avode moo (ametšia). 52. N' kyondo alevatuma kiheri alelekyo-lekyo nakyo. Vakambia: „Ni vukovu, kiheri kya saa mfuhngade modo fulemda.“ 53. Kyasia ndeye

kamanya, saa iyo niyo Yesu alembia: „Mana ofo ai na moo!“ Kaiqikya o na va kañi koke vose. 54. Ili niyo iñihio lya kavi Yesu alevuta amevuka kulya Yudaya katša na Galilaya.

V. Kyenga kya katanu.

1 Šindo-ši šameva ili numa kuvekeri mfuhho (mkonu mnene) fo Vayuda na Yesu kađo na Yerusalemu. 2. Na kulya Yerusalemu kufui na mongo fulya fuve mlahe fo matšondi kuifo nduva yekelaho Kiebiri: Betesida, ivođe šitšumi šikeri tša matengo ha mholoholo šitanu. 3. Nafu kuvelee masumbuhano vafu va vandu valuo, vafu meso, variteka, vanari, vatirimi vetšivedya mpinga fulya fuhaluke-haluke. 4. Kifa malaika o mwitoři avesokya ku kiheri ifo nduveni nahalutsehalutse mpinga. Na ulya asongwo isokya ili mpinga fomaa ihaluka-haluka katšia ndare iya ivembođe. 5. Nafu kuvekeri-fo mndu aveluo m'aka makumi hararu na nyanya. 6. Elyandi Yesu alembona alee-ho kamanya aluye katša mnu kambia: „Okunda itšia?“ 7. Ulya aluo kamhaluo: „Mndumii, ndživođe mndu mpinga fukahaluka-haluka nandžisotsye ifo nduveniifo; kiheri ngahenda-ho ndžetšikoya ungi amsongwo isokya-fo.“ 8. Yesu kambia: „Kure noire tšoni yafu notšumie!“ 9. Mndu ulya katšia overe lulya

kaira tšoni yake katšumia. 10. Na mkonu fulya nive fo sabato. Nikyondo Vayuda valembia ulya aletširo: „Inu ni mfiri fo sabato, manya kyetsiva noduo tšonifo.“ 11. Nao kavahalu: „Ulya andžitšira nio andživia: „Ira tšoni yafo notšumie!“ 12. Vakambesa: „Mndu-tšo akuvia: Ira notšumie! ni-u?“ 13. Na ulya aletširo avemitšifo, kifa Yesu avemedekya-đekya mamingi fulya fo vandu vavekeri handu halya. 14. Numa-se Yesu kambona hekaluni kambia: „Ambuya, ometširo, ulakae uđeko-se, kindo kivitšo-vitšo kota kilya kilakutovokye-se.“ 15. Mndu ulya kakure-ho kahenda ivia Vayuda, kje ni Yesu alemtšira. 16. Na ko ikyo Vayuda vakamtengetya Yesu, ko kifa lilya alevutya šindo-ši mfiri fo sabato. 17. Nao [Yesu] kavahalu: „Vande akeri ivuta šindo na vulalu, na ini ngavuta.“ 18. Ko ikyo Vayuda vakaengera išiha meke fo imbaha, ko kifa tši alenyamara sabato tupufo, indi ni alehamba, Ruva ni ndeye kakuhalu ananani na Ruva.

19. N' kyondo Yesu kahalu kavavia: „N' kya lohi lohi ngambia: Mana etšidima ivuta kindo amonifo, sile avona Ndeye ketšikivuta; kifa šilya o ekevuta, našo na Mana ekešivuta ađo. 20. Kifa Vande amkundi Mana, nao ekemlora šose ekešivuta amoni. Na mavuto hananie išo namlore, kundu nyo mbute-ho irihio. 21. Kifa tšando Vande

alevarutsa vafu kavaenenga moo, na vuḍo na Mana nao etšivaenenga moo valya ikundi ivaenenga. 22. Kifa manya Vande ekeanduya mndufo, indi vuanduya vose ainengye Mana; 23. kundu vandu vose vamitšike Mana tšando vekemitšika Ndee. Ulya alēkemitšika Mana ma etšimitšika Ndee ulya alemḍumafo.

24. N' kya lohi lohi ngambia: Moitšo kideḍo kyako na imiḍikya ulya alendžiḍuma nyavode moo fo mlungana, manya etšiḍa monduḿifo, indi amevuka ofuḿi kaḍa mooni. 25. N' kya lohi lohi ngambia, saa yetšitša ma vulalu na ifo, n' lyondo vafu vetšiitšo ru lya Mana o Ruva, navo valya vakamel'iitšo vetšiva na moo. 26. Kifa tšando Vande avode moo kiḍi kyake, ni vuḍo amemnenga Mana nao nave na moo kiḍi kyake amoni. 27. Kamnenga finya ya yanduya, ko ili ai Mana o mndu. 28. Mlaḗihio iki, kifa saa yetšitša n' lyondo valya vai maruḅuḿi vetšiitšo ru lyake, 29. vetširuka, valya valevuta metša vetširutsyo moo, na valya valevuta mavitšo vetširutsyo yanduyo. 30. Iḿi ndžetšidima ivuta kindo ndžimonifo; tšando ndžekeitšo ni vuḍo ndžekeandwo, nalyo yandwo lyako liḿumhani; kifa tši ndžišihha mkundyeye foko inifo, indi ni mkundyeye fo ulya alendžiḍuma. 31. Ngakukalia ndžimoni-le, ikalia lyako tši lya lohifo. 32. Mondžikalia ni ungi, na ngamanya kje ikalia lyake

andžikal'ia nalyo nilyo lya lohi. 33. Nyo mlumđumya Yohane, kavekal'ia vulohi. 34. Indi ini ndžekeidikya ikal'ia lya mndufo; kake ngahamba šindo iši, kundu nyo mbone idikya. 35. Ulya ni avekeri imui lyetšiaka likal'imika; nanyo mbekundi itšihio ngeleni yake kiheri kitutu. 36. Indi ini ndživođe ikal'ia lyeňania lilya lya Yohane; kifa mavuto ndži mnenge ni Vande ndžihaavutsye, mavuto-ho ndžekehavuta, niho hekendžikal'ia, kje ni Vande alendžiduma. 37. Na Vande ulya andžidumye o amendžikal'ia. Mlēmaitšo ru lyake ma linufo ma vumbo voke mlēmevuvonefo, 38. ma kidedo kyake mbođe sa kyetšimukaikafo ili mulamidikya itšu alidumo nio. 39. Mokešiha-šiha marehioni, kifa nyo mokusara, n' kiđi kyaho mbođe moo fo mlungana; naho niho hekendžikal'ia. 40. Manya mulakunde indžitšea, kundu mbonefo moo. 41. Ndžetšivuta vusuři ko vandufo, 42. indi ngamemumanya, kje ikunda Ruva mulivođe kiđi kyanufo. 43. Ini ndžiletša ko rina lya Vande oko, nanyo mladžiambye; kokoya ungi atša ko rina lyake amoňi o motšimambya. 44. Nyo motšivona muđa idikya, ili motšiambyana vusuři muveni na veni, mlavušiha vusuři vuvukye ko Ruva amoňi? 45. Mulakusare ini ndžetšimukumba ko Vande; kuifo umu ekemukumba, nao ni Mose, nyo mbekusirye nao. 46. Kifa kokoya muvemidikya Mose, muve-

ndžiidikya na ini; kifa o ni kya ini alerehya. 47. Kya indi kokoya mulaidikye marehyo halya hake, motšidima muda idikya madedo hako?“

VI. Kyenga kya karandaru.

1. Šindo-ši šamevutika numa Yesu kakure kaambadya mataya ya kavi ya nduva ya Galilaya niyo ya Tiberia. 2. Masumbuhano hafoi vakahenda imtunata tša kifa valetšivona ndžofano (riho) tsilya aletsivutya valya vaveluo. 3. Yesu kado fumyuni kađamyafona vasu vake. 4. Na Pasaka, mfuhofulya Vayuda, ivekeri itša afui. 5. Kyasia Yesu kairia meso na lilya alevona tšando masumbuhano vafoi vetsimtšea kavia Filipino: „N' ku lotšihura m'kate, iva valye?“ 6. Nakyo nyalededa kyemheša; kifa ni aveitšiamoni, tšando etšivika. 7. Filipino kamhaluo: „M'kate ya denari mahana havi yetšivašika orio mndu naambye ma sa kitutufu.“ 8. Umu o vasu vake, Anderea manomae o Simoni Petiro kambia: 9. „Iya kukeri-ho kimanake kimu avode m'kate itanu ya šairi (ni mbari ya mso) na šikunga šivi, kya indi kyetšiviko kida, vandu vafoi vađi?“ 10. Yesu kahaamba: „Vieni vandu-vo vađamyel!“ Nafokuvefo mara hafoi. Kyasia vakadamyavanda vomi valya vavešikye kufui na šiku šitanu. 11. Kyasia Yesu kavuta m'kate

kaidafuma kainengya valya vaḍameye, na šikunga šilya na vuḍo, tšando vavekundi. 12. Lilyandi valeihuda kavia vasu vake: „Sanieni šiperengu-šo šatsuhaa, kiladeke ma kitutu!“ 13. Kyasia vakašisaŋia vakaitšura šikundža ikumi na šivi ša m'kate iya itanu ya mso fo šairi šiletsuhaya valya valelya. 14. Kyasia lilya vandu valya valevona ofano lulya (riho iya) alevuta vakahamba: „Itšu nio kya lobi mikimbi ulya alevio etšitšea vuyana.“ 15. Kyasia Yesu kekimanya ni vakeri itša vambaḍe na finya, vamhaluo mangi, kavaserukya kahenda kulya ifumyuni amoni.

16. Lilya kuleila vasu vake vakasokya kulya mbai ya nduva 17. vakadoya ngalaveŋi vaiḍe mriŋge-hu vaambaḍya kya kulya kya Kaperinaumu. Mema fukavašingya, Yesu alamešikya halyando vai. 18. Nduva iya ikahaluka-haluka, kifa otanu luvevita mnu lufoi. 19. Kyasia lilya valemaa ikurwo ngalava kihendo kya mastadio (m'kumbye ya mfi) makumi havi na hatanu aŋu makumi hararu vakambona Yesu ketšitšumia mriŋge-hu amšika afui na ngalava; vakaovwo. 20. Nao kavavia: „Niŋi, mlaovwo.“ 21. Kyasia vakakunda imambya na ngalaveŋi; ove-re lulya ngalava ikašika oruka lulya vavekundi ihenda.

22. Il'i lya ngama [vakatša na] masumbuhano valya vavehoroki mataya ya kavi ya

nduva, kifa vlevona kulakeri-se ngalava ingi kulya, indi ni iya imu tupu [iya vasu vavehenda nayo], ma Yesu alaida kulya ngalavehi hamu na vasu vake, indi vasu vake vlevuka vavehi tupu, 23. (kake kuletša ngalava tsingi tsivuka kulya Tiberia, tsikašika afui na alyando valelyia m'kate lilyaindi mndumii aledafuma); 24. Kyasia lilya masumbuhano vlevona kje Yesu alakeri-ho manya vasu vake, vakaida ngalavehi vavehi vakaambađya vakatša na Kaperinaumu vetšišaha Yesu. 25. Vamembona kulya mataya ya nduva vakambia: „Rabi (marya) ni indii otša na iya?“ 26. Yesu kavahalu kahaamba: „N' kya lohi lohi ngambia: mondžišaha tši kifa mulehavona marihiofo, indi ni kifa kya m'kate iya mulelya mkaihuđa. 27. Itambahana mulatambahane kya kando ketšideka, indi tambahaneni kya kando ketšikaa itane moo fo mlungana, n' kalya Mana o mndu etšimuenenga; kifa itšu nio Ruva Vande ambikye ofano loke. 28. Kyasia vakambia: „Luvike luđa luiđime iřundya Ruva šindo šake?“ 29. Yesu kahalu kavavia: „Ii ni lyo iřunda lya Ruva, mumidikye ulya aledumo nio.“ 30. Kyasia vakambia: „Kyasia ni ofano luhya oluvuta, kundu lukameluvona lukuidikye? Nyorunda kuđa? 31. Vande vadu valelyia mana (ni kindo kikeri tša šimia) nuka, tšando ki kirehye: Kavainenga m'kate ivukye ruvehu, valye.“ 32. Kyasia

Yesu kavavia: „N' kya lohi lohi ngambia: Mose tšio alemuinenga m'kate iya ivukye ruvehufo, indi Vande oko nio amuinenga mkate fo lohi fuvukye ruvehu. 33. Kifa mkate fo Ruva nifo fotšisoka ruvehu, iifo fotšinenga vuyana moo.“ 34. Kyasia vakambia: „Mndumii, luinenge mkate-fo m'konu yose!“ 35. Kyasia Yesu kavavia: „Ini ii mkate fo moo; ulya atša koko etšivona ndžaa manyalefo, manya mondžiidikya etšivona nyoda ma 'ntafo. 36. Indi ngamuvia: Momendživona mulakindžiidikye. 37. Orio kindo Vande andžinengye kyetšitša koko, na ulya atša koko ndžetšimkumba ndžafo. 38. Kifa ndžilesoka ruvehu, kundu ndživute kindo ndžikikundi ndžimonifo, indi kindo ulya alendžiduma akikundi. 39. Na ifu ni mkundye fo mondžiduma kje kya išo andžinengye šose ndžiladetse kindo, indi ndžikirutse mkonu fo imarišo. 40. Kifa mkundye fo Vande oko ni ifu, orio momambuya Mana na idikya kamiđikya navone moo fo mlungana na ndžekaa ndžimrutse mkonu fulya fo imarišo.“

41. Nikyondo Vayuda valemnunuva kya lilya alehamba: Ini ni mkate fusokye ruvehu. 42. Vakahamba: „A itšu tšio Yesu mana o Yosefu, luitši ndeye na mae? Itšu nyahamba ađa vulalu: Ni ndžilesoka ruvehu?“ 43. Yesu kahaluo kavavia: „Mularihiņike muveni na veni. 44. Kuvode mndu etšidima

itša koko Vande ulya alendžiduma alamkurwofo, na ihi ndžekaa ndžimrutse mkonu fo imarišo. 45. Ki kirehye [ifo šitabuh] ko vaikimbi: „Vose vetšiva valoše n' Ruva.“ Orio mndu aleitšo ko Vande oko kakuloša nyetšitša koko. 46. Tši mndu ambonye Vande, indi o avukye ko Ruva nio sa ambo nye Ruva. 47. N' kya lohi lohi ngamuvia: Ulya mondžiidikya avode moo fo mlungana. 48. Ihi ni mkate fo moo. 49. Vandianu valelya mana (ni šimia) kulya nuka vakafa. 50. Ifu ni mkate fusokye ruvehu, fo mndu kafulya etšikaa nafefo. 51. Ihi ni mkate mohi moo fulesoka ruvehu, mndu kalya mkate-fu etšiva na moo itane mlungana. Nafu mkate-fu ndžekaa ndžinengye kifa kya moo fo vuyana niifo mbihu foko. — 52. Kyasia Vayuda valya vakaloyana vo vehi na vehi vetšihamba: „Itšu etšidima ađa iluenenga nyama tsa mbihu foke lutsilye?“ 53. Kyasia Yesu kavavia: „N' kya lohi lohi ngambia: mukađa mlafulya mbihu fo Mana o mndu na inyo samu yake muvode moo kiđi kyanufo. 54. Molya mbihu foko na inyo samu yako avode moo fo mlungana, na ihi ndžekaa ndžimrutse mkonu fulya fo imarišo. 55. Kifa mbihu foko niifo kando ka lohi na samu yako niyo kjenyo kya lohi. 56. Molya mbihu foko na inyo samu yako nyekekaa kiđi kyako na ihi kiđi kyake. 57. Tšando Vande mondžiduma ai na moo, na ihi

ndžii na moo kifa kya Vande, ni vuđo monđžilya iini nao etšikaa na moo tša kifa kyako. 58. Ifu ni mkate fulya fulesoka ruvehu; tši tša iya vandiyanu valelya vakafa; ulya molya mkate-fu etšivada moo fo mlungana. 59. Iši alešihambya kulya sinagogeni (kisomyoni) ketšiloša kulya Kaperinaumu.

60. Nikiyondo vasu vake vafoi lilyandi valeitšo iši vakahamba: „Kidedo-ki ni kumu; ni-u etšidima ikiađania?“ 61. Lilya Yesu alemanya ngooni tšando vasu vake vaverihinika kya iki, kavavia: „Iki kyamutandavuša? 62. Kyeva kiđa, ili motšivona Mana o mndu ketšido na kulyando avei kuvoka? 63. Mumuyo nifo sa fokeinenga moo, mbihi foeva kindofo. Madedo halya ngambia nyo niho mumuyo, niho na moo. 64. Kake kuvode vengi konu valaidikye.“ Kifa Yesu aveitši vokya ni vaki valaidikye na ni uhya etšikaa nambute. 65. Kahamba: „Ko ikyo ngambia, kuvode mndu etšidima itša koko alamnenge ni Vandefo.“ 66. Kyasia kuvokya lyo vasu vake vafoi vakavuya numa valakitše-se itšumia nao.

67. N' kyo kileinenga Yesu kavia valya ikumi na vavi: „A nanyo na mukundi ikuhendya?“ 68. Simoň Petiro kamhaluo: „Mndumii, luhende ko-u? Iyo nyuvode madedo ha moo fo mlungana, 69. naso lumeidikya lukamanya kje iyo ni Mwele o Ruva.“ 70. Ye-

su kavahaluo: Tši iní ndžilemsambuŕa nyo ikumi na vavi, na umu oñu ni ai satañ.“
71. Nao nyalesenga kya Yuda Isikariota, mana o Simon, kifa itsu ñio etšikaa nambute, nao ni umu o valya ikumi na vavi.

VII. Kyenga kya mfungade.

1. Šindo-ši šameva numa Yesu avetšumia kulya Galilaya, manya avekundi itšumia kulya Yudaya fo, ko kifa Vayuda vavešiha imbaha. 2. Kuvekeri kufui mfuhó fo Vayuda, ñifo fovika matala. 3. Nilyo vanavamae vakambia: „Kure iya uhende kulya Yudaya, kundu na vasu vafo vavone šindo okešivuta! 4. Kifa kuvode mndu ekevuta kindo ko kiŕikofo ili ašiha amoni imanyika na pata. Kokaa kovuta iši ukuloŕe [našo] vuyaneñi!“ 5. Kifa manya vanavamae vameñikyeŕo. 6. Kyasia Yesu kavavia: „Kiheri kyako kyamšikafo; nyo, kiheri kyanu n' kišikye m'konu yose. 7. Vuyana voidima imusufo; kya indi iní vondžisuo, kifa ngavukalia kje mavuto havo ni mavitšo. 8. Doñi nyo mhende mfuhoni; iní ndžetšido mfuhoni ifufo [ndžetšitirima]; kifa kiheri kyako kyamandafo.“ 9. Lilya alemaa ihamba ado kakaa kulya Galilaya. 10. Na llyandi vanavamae valemeido na mfuhoni nao kaveđo-se, tši alehenda na patafo, indi ni ko kiŕiko.

11. Kyasia Vayuda vakamšiha kulya mfuhoni vakahamba: „Ulya n' ku akeri?“ 12. Na kuve-fo irihinika lifoi ko makuvumbyo valya kifa kyake. Iva vakahamba: „Ni mndu mtša.“ Na iva vakahamba: „Tši vudofu, indi ailetšya vandu.“ 13. Ni vudofu valehamba manya mndu alekarya imčeda na patafo, kifa valeovwo Vayuda.

14. Na m'firi ya mfuhoni fulya yekišika makidi havi Yesu kado na hekaluni kaloša-fo. 15. Kyasia Vayuda vakarihio vakahamba: „Itšu nyamanya ada mboni alamloše?“ 16. Kyasia Yesu kavahalu kahamba: „Kilošo kyako tši kyako inifo, indi ni kya ulya mondžiduma. 17. Kima mndu avekunda ivuta mkundye foke, nyetšimanya kilošo-kyo, ni ko Ruva kivukye anu ini ndžideda kyako ndžimoni. 18. Modeda kyake amoni nyekešiha kitšiko kyake amoni; kya indi mošiha kitšiko kya ulya alemduma, itšu nio o lohi, manya avode vuvitšo kidi kyakefo. 19. Tši Mose alemuinenga vuvavaso?“ Many kuifo umu onu ekevuvuta vuvavaso-vufo. N' ki-lyi mošiha indživaha? 20. Makuvumbyo valya vakahalu: „Ni vusuko vukuvode; ni-u aišiha ikuvaha?“ 21. Yesu kahalu kavavia: „Iruna limu ndžilelivuta, nanyo morihio mose. 22. Mose alemuinengya odino lulya, manya tši ili luvukye ko Mose fo, indi ni ko vaku valya vanu, nanyo na mkonu fo sabato modina mndu. 23. Kokoya mndu adino mkonu

fo sabato, kundu vuvavaso vo Mose vula-
fundžike, a n' ki mondžisuya ili ngatšira
mndu ose na kamu mkonu fo sabato? 24. Mu-
latšilie kya kilya muvoñ na meso, tšilieni
itšilia lisumhani.“

25. N'kyondo vandu vengi va kulya Ye-
rusalemu valehamba: „Tšio itšu vaimšiha
vambahe? 26. Ambuyen o aida na pata
manya vo valamime. Kulako ni vandu va-
nani vamemanya kya lohi kje itšo nio Kristo
lohi? 27. Indi itšo luitši kundu avukye;
nao Kristo ili etšitša, kuifo mndu aitši ku-
ndu etšivukafo.“ 28. Kyasia Yesu kađeđa
na ru linani ketšiloša hekaluni kahamba: „Ini
mondžimanya na kundu ndživukye mukuitši;
manya ndžitšeye ndžimoñifo, indi mondžidu-
ma nio meñi lohi, nyo mulamitši. 29. Ini
ndžimitši o, kifa ndživukye koke, nao nio
alendžiduma.“ 30. N' kyondo valešiha tša-
ndo vetšimbada; manya kulakae sa alemle-
šya kuvoko; kifa kiheri kyake kilavemšike.
31. Na vafoi va makuvumbyo halya vaka-
midikya vakahamba: „A ili Kristo etšitša
nyetšivuta marihio kota iha itšu ekehavuta
ngesa?“

32. Lilya Vafarisayo valeitšo makuvumbyo
valya vetširihinika kifa kyake, vakohani va-
nene na Vafarisayo vakađuma šitonga šihe-
nde imbađa. 33. Kyasia Yesu kahamba:
„Ndžitsuhere-se kitutu ndžikae nanyo, numa
ndžetšihenda ko ulya andžidumye. 34. Mo-

tšindžišiha mlētšindživona, na ifondo ndžii ini, nyo motšidima itša nafofo.“ 35. Nalyo Vayuda vakaviana: „Itšu n' ku etšihenda, so lulētšimbona? Ni etšivahendya valya vanyanyarikye ko Vagiriki naloše-fo Vagiriki ngesa? 36. Ni idedo lida ilyo ahamba: Motšindžišiha mulētšindživona, manya ifondo ndžii ini motšidima itša nafofo?“

37. Mfiri fofurumya hišo mnene fo mfuho fovo Yesu kahoroka kačeda na ru lišan kahamba: „Mndu kāngaa, natše koko nanyo. 38. Ulya mondžidikya ini, tšando marehyo halehamba, mameđa hetšivuka ndevuňi koke ha mpinga fuvođe moo.“ 39. Nakyo nyalehamba kya Mumuyo [mwele], vekaa vainengo ivo vamiđikya; kifa Mumuyo [mwele] aventšefo, kifa Yesu alavemňanišo.

40. Kyasia vengi va makuvumbyo halya lilya valeitšo madedo-ho vakahamba: „Ni lohi, itšu ni mwikimbi ulya.“ Vengi vakahamba: „Itšu nio Kristo.“ 41. Vengi vakahamba: „Alae Kristo ni Galilaya etšivuka? 42. Kirehyo n' kilahambye kje ko kišari kya Davidi nafo Betilehemu, kimuři kilya Davidi avekeri, nifondo Kristo etšivuka?“ 43. N' kyondo makuvumbyo valya valelekana-lekana ko kifa kyake. 44. Vengi vavo vakakunda imbađa, kulakae mndu alemlešya kuvoko.

45. Kyasia šitonga šilya vakavuya na ko vakohaňi vanene na Vafarisayo; navo vaka-

vavia: „N' ki-li mulamende?“ 46. Šitonga vakahaluo: „Kuifo mndu alemdeđa tšando mndu-tšo adedafo.“ 47. Kyasia Vafarisayo vakavahaluo: „Ate nanyo momelebika? 48. Alae kuvode mndu o vandu vaňaň aňu o Vafarisayo alemidikya? 49. Kya indi ňi makuvumbyo-ho ha vandu-vo valaitši vuvavaso va vasese.“ 50. Nikodemo ulya alemhendya kuvoka, nao ňi umu ovo, kavavia: 51. „Alae vuvavaso vođu voketsil'ia mndu nahorwo vulamemitšo kuvoka amoňi, kimanyika kindo avutye?“ 52. Vakahaluo vakambia: „A iyo-se nyuvukye Galilaya? Kešiha-šiha noambuye kje kulya Galilaya kotšivuka-fo mwikimbifo.“ [53. Vakahenda, orio mndu kaňi koke.]

VIII. Kyenga kya nyanya.

1. Nao Yesu kado kulya ifumvuni lya m'zeituni (nayo ňi mašidi hekevuto mafuda). 2. Na ngameňi otuko kaida-se na hekaluni, kahendyo ňi vandu valya vose; kadamya kavaloša. 3. Varehya valaň na Vafarisayo vakamendye mndu-mka aletumukyo ketširuhuyo vambikye makiđi havi, 4. vakambia: „Mloša, mka itšu ňi atumukyo ketširuhuyo vulalu kuđi.

5. Kyasia mavavasoni Mose nyaleluvavasya luvaha vaka vađi tša itšu ko ivakumbya maho; kyasia iyo ňi ohamba kuđa?“ 6. Nakyo

valekihamba kya imheša, vavone kyemkumba. 7. Na Yesu kaanama vanda karehya terini na kimnyo. Lilya valeengera imbesa kakuinwo kavavia: „Itšu onu elēkedeko navoke imkumbya iho.“ 8. Kaaname-se vanda karehya terini na kimnyo. 9. Lilyandi valya valeitšo vađi vakavuka-ho umu umu, kuvokya vameku tana vasia-ho vose vakamda Yesu amoni, na mka ulya avei alya makidi havi. 10. Nao Yesu kakuinwo [nalavone-se mndu, indi ni mka ulya tupu] kambia: „Mndumka, valya vakukumba n' ku vai? Kuvođe ma umu akuanduya nakuvinge?“ 11. Nao kahamba: „Ote, mbee!“ Yesu kambia: „Na ini ndžetšikuanduyafo; kuhendye, indi kimatsika vulalu ulakideko-se!“

12. Nilyo Yesu kađeđa navo-se kahamba: „Ini ngela ya vuyana, ulya andžioša etšitšumia memenifo, indi nyetšikaa na ngela ya moo.“ 13. Kyasia Vafarisayo vakambia: „Iyo ni okukalia kumoni; ikalia lyafotši lyalo hifo.“ 14. Yesu kahalu kavavia: „Ma ini ili ngakukalia ndžimoni, ikalia lyako ni lyalo hi; kifa ndžitši kundu ndživukye, na kundu ndžihenda nandžikuitši; nyo muitši kundu ndžilevuka manya kundu ndžihendafo. 15. Nyo moketšilia tšando mbihu fukundi; ini ndžetšitšilia mndufo. 16. Anu ma ngatšilia ini, tšila yako ni ya lohi; kifa tši ini ndžimoniho, indi ni so na Vande ulya

alendžiduma. 17. Na vuvavasoni konu ki kirehye, kje ikalia lya vandu vavi ni lya lohi. 18. Ini ni ndžekekukalia ndžimoni, na Vande ulya mondžiduma nio ekendžikalia.“ 19. Kyasia vakambia: „A ndeyo n' ku ai?“ Yesu kahaluo: „Mundžiitši ini manya Vande okofo; kokoya mbendžiitši ini mbeštšimanya na Vande.“ 20. Madeđo iha kahambahya halyando šisanduku šilya šesania mapesa šivešilerye, ketšiloša hekaluni; ma kuvođe mndu alembađafo, kifa kiheri kyake kilevemšike.

21. Kyasia kavavia-se: „Ini ngahenda, nanyo motšindžišiha na motšifa na madeko hanu; ifondo ndžeya nyo motšidima itša nafofo.“ 22. Kyasia Vayuda vakahamba: „A ni etšikuvaha amoni, kifa ili ahamba: Ifondo ndžeya nyo motšidima itša nafofo?“

23. Kavavia: „Nyo ni va kunu vanda, ini ni o huye; nyo ni va vuyana-vu, ini tši o vuyana-vufo. 24. Nikyondo ngambia, motšifa na madeko hanu; kifa mukađa mlaidikya kje ini nio, motšifa na madeko hanu.“

25. Kyasia vakambia: „Iyo ni-u?“ 26. Yesu kavavia: „Kya kuvoka ulya ndžideđa nanyo. Ndživođe šindo šifoi šemuđeđa na šemutšilia; indi ulya andžidumye ni o lohi, na ini šilya ndžileitšo koke, nišo ndziviva vuyana.“ 27. Kake valamanye kje nyavasendya ndee. 28. Kyasia Yesu kahamba:

Ili motšidima idosya Mana o mndu nilyo-ndi motšimanya kje nive ini; manya ndževuta kindo mmonifo, indi tšando Vande andžilošye nišo ndžideča. 29. Na mondži-čuma nakeri handu hamu na ini; andžideye ndžimonifo, kifa ndžekevuta šindo šemtsihira m'konu yose.“

30. Lilyandi avehamba šindo-ši vafoi vakavuta-ho idikya. 31. Yesu kavia Vayuda valya valemidikya: „Nyo mkakaa na kidečo kyako mova vandu valoše koko kya lohi, 32. motšekemanya vulohi navo vulohi votšimuašwo.“ 33. Vakamhaluo: „So ni ošari lo Abrahamu, manya lulembe šisinga ša mndufo; iyo nyohamba kuča n' lotšiašuka?“ 34. Yesu kavahaluo: „N' kya lohi lohi ngamuvia: Orio mavuta mačeko ni kisinga kya vučeko. 35. Na kisinga kyekekaa kañi mlunganafu; mana nio sa ekekaa mlungana. 36. Kyasia Mana kamuašwo motšiašuka na kamu.

37. Nandžitši kje mukeri ošari lo Abrahamu; indi mokunda indživaha, kifa kidečo kyako kilavode handu hekaa konu. 38. Iši ndžišivonié ko Vande nišo ndžekehamba, nanyo ni vučo šindo mulešitšo ko ndeyanu nišo mokešivuta.“ 39. Vakahaluo vakambia: „Vande oču ni Abrahamu.“ Yesu kavavia: „Kokoya muvekeri vana va Abrahamu, mbeštšivuta mavuto ha Abrahamu; 40. nanyo vulalu mošiha indživaha, mndu ndžii imbia

ša lohi, šilya ndeitšo ko Ruva; Abrahamu alevuta ađifo. 41. Nyo movuta mavuto ha ndeyanu.“ Vakambia: „So lu vamohe ko kiruhuyoyo: luvođe ndeyađu umu, nio Ruva.“ 42. Yesu kavavia: „Kokoya Ruva ni avei ndeyanu, mbetsindžikunda ihi; kifa ihi ndžilevuka ko Ruva ngatša kunu, manya ndžitšeye kifa kyakofo, indi ni o alendžiduma. 43. N' ki-ili mlaitši mdeđe foko? Kya kifa mlekeidima itšo kideđe kyakofo. 44. Nyo mui va ndeyanu Satañ, na ndžolango tsa ndeyanu nitso mukundi ivuta. Nao ulya ai mbahi o vandu matsika kuvoka, manya ahořoki kiđi kya vulohifo, tša kifa vulohi vulai-fo mrimeni koke. Ili ekeđeđa vongo nyekehamba kindo ki kyake amoni, kifa ai mohamba vongo na ndeyavo. 45. Na ihi ko ikyo ndžekehamba mboni tsii vulohi mlandžiidikye. 46. Ni-u o konu andživoñia mti fo vuđeko? A ili ndžekehamba lohi n' kilí nyo mlekendžiidikya? 47. Ulya akeri o Ruva nyekeadania šideđe ša Ruva; kindo kyađuma mlašiadanie ni ili nyo mulai va Ruva.“

48. Vayuda vakahalu vakambia: „Tši lohamba netša, iyo ni Msamaria, ni vusuko vukuvođe?“ 49. Yesu kahaluo: „Ihi mbođe ni vusukofo, kake ngamindya Vande oko, nanyo mlandžiindye ihi. 50. Kya indi ihi ndžekešiha kitsiko kyakofo; kuifo umu ekekišiha na itšilia. 51. N' kya lohi lohi ngambia:

Kokoya mndu avada kidedo kyako, etšivona ofu manyalefo.“ 52. Vayuda vakambia: „Vulalu lomemanya kje ni uvoḡo ni vusuko. Abrahamu alemefa na vaikimbi nāvo, na iyo ohamba: Mndu kavada kidedo kyafo etšikaa nasondže ofu manyalefo; 53. iyo ni unahie vande oḡu Abrahamu afie? Na vaikimbi valya vafie —; iyo nyokuhalu-u?“ 54. Yesu kahaluo: „Ukoe ndživekuitšika m moḡi, kitsiko kyako kivetšiva kindofo; Vande nio ekendžiitšika, itšu mokehamba ni Ruva onu. 55. Nanyo mulamitši; kya indi inī na ndžimitši, nako mbehamba ndžimitšifo, ndživetšifanana nanyo, mohamba vongo; kake ndžimitši, na kidedo kyake ngakivada. 56. Ndeyanu Abrahamu nyavevado n' sia navone mkonu foko, kafuvona katšihio.“ 57. Kyasia Vayuda vakambia: „Ma omešika mndu umaye m'aka makumi hatanu fo na (iyo kohamba) ulevona Abrahamu?“ 58. Yesu kavavia: „N' kya lohi lohi ngamuvia: Kuvoka Abrahamu alameva inī ndživei.“ 59. Kyasia vakaira maho vamkumbye; indi Yesu kašeruka ketšivuka kulya hekaluni [kaiḡa-iḡa makidi havi havo.]

IX. Kyenga kya kenda.

1. Nao ketšiḡa kavona-fo mndu afie meso kimatsika alefeo. 2. Vasu vake vakambesa vakahamba: „Rabi (mloša), sa adekyo ni

uhya, ni itsu anu ni vafee vake, itsu kakefe a mfu meso?" 3. Yesu kahaluo: „Itšu aledekofo ma vafee vakefo, indi ni kundu mavuto ha Ruva havoneke koke. 4. Kiluvari lurunde irunda lya ulya alendziduma ili kuifo mfiri; kio nyitša kii kisa mndu eletšidima-se irunda. 5. Ili ndžikeri vuyane ni ndžii ngela ya vuyana.“ 6. Lilyandi amehamba iši kaputšya mađa terini karuvaruva teri na mađa kamšia mesoni odoko lulya 7. kambia: „Henda nohende samba kulya nduveni ya Siloam!“ — kohaluo kikunu ni: mđumo — Kyasia kahenda isamba kavuya etšambu. 8. Kyasia vandu valya va mřasa vavekembona katša akeri malyomba ketšitereva ndžieni vakahamba: „Tši itsu aveđamya ndžieni ketšitereva šindo?“ 9. Vengi vakahamba: „Nio itsu.“ Vengi vakahamba: „Ote, indi nyafanani nao.“ O amoni kahamba: Ni ini. 10. Kyasia vakambesa: „Meso hafo haletambaruka hađa?“ 11. Nao kahaluo: „Ni mndu ekelaho Yesu karuvaruva kyodoko kandžišia mesoni kandživia: „Henda kulya sokeni ya Siloam' usambe-fo!“ Kyasia ngahenda-fo ngasamba ngakeambu.“ 12. Vakambia: „Ni ku mndutšo akeri?“ Kahamba: „Ngamanyafu.“ — 13. Vakamduo ko Vafarisayo ulya avei mfu meso kuvoka. 14. Na mkonu-fo Yesu aleruva-ruva odoko lulya kamambuřa meso ni fuvei mkonu fo sabato. 15. Navo Vafarisayo

valya vakambesa-se tšando aleidima iambuo. Kavavia: „Nyalendžišia kyodoko mesoni ngasamba ngaambuo.“ 16. Kyasia vengi va Vafarisayo vakahamba: „Mndu-tšo tši o Ruvafo, kifa ađa alavađa mkonu fo sabatof.“ Vengi vakahamba: „Mndu makideko etšidima ađa ivuta marihio tša iha?“

17. Kyasia vakambia-se ulya mfu meso: „A iyo nyohamba kuđa kyake, kje ni akumbura meso?“ Nao kahamba: „Nio mikimbi.“ 18. Kyasia Vayuda valaidikye kje niavei mfu meso kaambuo itane vakalaha vafee va ulya aleamburo meso, 19. vakavesa vakahamba: „Itšu ni mana onu, nyo mokehamba nyalefeo a mfu meso? Nyavika ađa vulalu kaambuo?“ 20. Kyasia vafee vake vakahaluo vakahamba: „Itšu lomanya ni mana ođu nao ni alefeo a mfu meso; 21. indi so luitšifo tšando avikye kaambuo vulalu ađu ma ni-u amambura meso so luitšifo; mbese ni o, ni mndu mtoru ni etšihamba kindo kyake amoni.“ 22. Vafee vake vakađeđa išo, ko kifa valevaovwo Vayuda. Kifa Vayuda vaveteryana, orio mndu aidikya kje o ni akeri Kristo, nafuno sinagogeni. 23. N' kyondo vafee vake valehamba: „Ni mndu mtoru; mbese ni o.“ 24. Kyasia vakalaha-se lya kavi mndulya avei mfu meso vakambia: Rumiša Ruva; so luitši mndu itšo kje ni akeri makideko.“ 25. Nao kahaluo: „Kokoya ni ai makideko ngamanyafu;

kindo kimu na ndžitsi, ndživefie meso, indi vulalu ngavona.“ 26. Kyasia vakambia-se: „Alekuvutya ađa? Alekuambura ađa meso hafo?“ 27. Kavahalu: „Ngamemuvia vulalu kuđi mlaitšo; n' kiři mukundi-se iitšo lya kavi? A nanyo-se mukundi iva valošo vake?“ 28. Vakamruna vakahamba: „Ni iyo ukeri mlošo oke; indi so ni valošo va Mose. 29. So luitši kje Ruva alededa na Mose; kya indi itšo luitši kundu avukyefo.“ 30. Mndu ulya kahalu kavavia: „Ate ikyo n' kya iřihio, ili nyo mulaitši kundu avukye, nao nio alendžiambura meso. 31. Na luitši kje Ruva ekeadania vadekofo, indi mndu ai mōvwo Ruva kahida šilya akundi, itšo Ruva etsimadania. 32. Kuvokya kan'tša kilēmeitšo kya mndu aambura ungi meso avemfee afie mesofo. 33. Itšo kokoya alavei o Ruva, avetšidima ivuta kindofo.“ 34. Vakamhaluo vakambia: „Iyo ni u mfee kiři kya mađeko na kamu, na iyo oluloša so?“ Vakamkumbalya ndža.

35. Yesu kaitšo kje ni vamemfuhia ndža; lilya indi alemkoya kambia: „Iyo oidikya Mana o Ruva?“ 36. Mndu ulya kamhaluo kahamba: „Mndumii, nio-u, ndžimidikye?“ 37. Yesu kambia: „Na ulembona, nao ađeđa na iyo nio.“ 38. Nao kahamba: „Ngaidikya, mndumii!“ Kamitšika kamfrya ndi. 39. Nao Yesu kahamba: „Ndžiletša kunu vuyanehi ndžitšilie, kundu valya valavoni

vavone, na valya vekevona vafe meso.“
 40. Vafarisayo valya vave-ho nao māta vakaitšo aḍeda aḍo vakambia: „Alae so lu vafu meso?“ 41. Yesu kavavia: „Kima muvei vafu meso mbetšiva vaḍekofo; indi ili mohamba: „Ni luambuo“ vuḍeko voḥu ni vuḍo votsikaa.“

X. Kyenga kya ikumi.

1. „N' kya lohi lohi ngambia: ulya alaiḍa mongoḥi fo mfiḥiha fo matšondi, indi kaḥalavwo handu hengi, o ḥi mivi na mbafu.
 2. Ulya ekeiḍa mongoḥi ḥio ml'isi o matšondi.
 3. O ḥio moringa mongo etšimḥuhuya naiḍe, naho matšondi hetšiiḥšo ḥu lyake, nao ḥi ekelaha matšondi hake orio itšondi ko ḥina lyalyo kahasangoya ndža. 4. Kameḍuo ndža matšondi hake hose etšihasangoya na matšondi hakamoša, n' kifa haitši ḥu lyake.
 5. Mndu mhenu hetšimošafo, ḥi hetšimḍitša, n' kifa halaitši maḥu ha vahenu.

6. Ifanano-li Yesu alevavia, ma valemanya ḥi šindo šiḥa avaviafo. 7. Kyasia Yesu kahamba-se: „N' kya lohi lohi ngamuvia: Iḥi ḥi mongo fo matšondi. 8. Valya vose valendžisongoya kuvoka ḥi vai vaivi na mbafu, indi matšondi halevaitšofo. 9. Ni iḥi ndžii mongo; mndu ulya etšiiḍa koko etšikia, nao etšiiḍa na ivuka, etšivona ol'io. 10. Mivi etšitšafo, sile atša iva na išindža na inyamaḥa;

ihi ndžitšeye, kundu vavone moo, nayo mborā vavone. 11. Mlisi sa mtša ni ihi. Mlisi mtša nyekereka moo foke kifa kya matšondi. 12. Ulya akeri mekelei ma alai mlisi ma meni matšondi halya kavona rumu litše nyetsida-ho matšondi kađitša, na rumu lilya lyetširakwo likaharahanyitsa. 13. Mekelei ađitša, kifa ni ai mekelei, ma etširihio kya matšondifo. 14. Ini ndžikeri mlisi sa mtša na ngamanya halya hai hako, na halya hai hako ni havendžitši. 15. Ni vudo tšando Vande andžiitši ihi na ini nandžiitši Vande; nayo mrima foko ndžetšifureka kifa kya matšondi. 16. Na ndživode-se matšondi hengi halakeri ha mfiha-fu; naho iho kindživari ndžihaende, naho hetšiitšo ru lyako, hose hakae have poo limu na mlisi ni umu. 17. Ko ikyo Vande andžikundi, ko kifa ndžireka mrima foko, ndživuye ifuvađa-se. 18. Kuvode mndu aifuvutafo, indi ihi ngafuleya ndžimoni; ndživode finya ya ifureka na finya ya ifuondwo-se; ivavaso-lyo ko Vande ndžileambya.

19. Kyasia Vayuda vakaparākana-parākana-se ko kifa mađeđo iha. 20. Kyasia vafoi vavo vakahamba: „Ni avodo ni ořure na varumu; ni ki ili nyo muimađania?“ 21. Vengi vavo vakahamba: „Mađeđo-ha tši ha mndu avodo ni ořurefo. Mbarumu mbitšo naiđime iambura mfu meso?“

22. Kuvekeri m'konu mnene ya ikumbwo

tšando hekalu lilesamyo kulya Yerusalemu, kiheri kya nduho. 23. Na Yesu ni aveitšumia hekaluhi ifo kiriheni kya Solomoni. 24. Kyasia Vayuda vakamtengeta vakambia: „Ni mtano indii otšiveluvika mkeumkeu? Kokoya iyo ni ukeri Kristo, luvie na pata!“ 25. Yesu kahaluo: „Ndžilememuvia ma mlaidikye; marunda ndžekeharunda ko rina lya Vande oko ni hekendžikalía. 26. Indi nyo moidikyafo, kifa mulakeri matšondi hako. 27. Matšondi hakeri hako hekeitšo ru lya-ko, na ini ndžihaitši naho hakandžioša. 28. Na ini ngahainenga moo fo mlungana, ma m'aka yose hetšidekafo, ma kuifo mndu etšihaska kuvokoni kokofu. 29. Vande oko ahandžinengye ni aňani kota vose, ma kuifo mndu etšidima irakwo kindo kuvokoni ko Vandefu. 30. Ini na Vande lukeri vam’.“

31. Vayuda vakaira-se maho, kundu vamkumbye. 32. Na Yesu kavahaluo: „Nganemulora marunda metša hafoi havukye ko Vande. Ni kifa kya irunda liha-ho mui-ndžikumbya maho?“ 33. Vayuda vakamhaluo: „Tši ko irunda litša luikukumbya mahofu, indi n' kifa kya iruma Ruva na ko ili okekuhaluo Ruva na iyo ni mndu.“ 34. Yesu kavahaluo: „Tši ki kirehye vuvavasoni vonu: Ini ndžilehamba nyo mui ruva? 35. Kokoya alevalaha ruva valya valetšeyo ni kidedo kya Ruva — ma širehyo šetšidima ifundžikafo —, 36. a ini mndu Vande andži-

liŝye kandžiđuma ndžitŝe vuyaneni nyo mohamba ngaruma ko lilya ndžilehamba: Ndžikeri Mana o Ruva? 37. Kokaa ngađa ndžilarunda ŝindo ŝa Vande mulakindžidikye. 38. Kokoya ndžekeŝivuta mlandžidikye ini, keidikyeeni mavuto-ho, mbone imanya na idikya kje Vande ni ai kīđi kyako, na ini ndžikeri kīđi kya Vande. 39. Kyasia vakaŝiha-se imbađa; nao kaŝeruka mavokoŝi havo.

40. Kahenda mataya ya Yoridane, kulyando Yohane avei kuvoka etŝipatisa, kakaa-ho. 41. Na vandu vafoi vakamhendya vakahamba: „Lohi Yohane alevuta iŝihiofo, kya indi ŝindo ŝilya Yohane alededa ŝa itŝu ŝose ŝamba ŝa lohi.“ 42. Na vafoi vakamidikya-ho.

XI. Kyenga kya ikumi na kimu.

1. Kuvekeri mndu aveluo, rina lyake ni Lasaro, mndu o kulya Betania, o mŝini fulya Maria na Marita ulya manomae vavekekaa. 2. Nao Maria nio alemŝia mwitori mafuđa halya hefama kamangwo ndžotifo tsake na ndžui tsake, nio msatŝa oke o Lasaro aveluo. 3. Kyasia vaŝiki vakamđumya vakahamba: „Mndumii, ulya umkundi nyaluo.“ 4. Nao Yesu lilyandi aleitŝo ađo kahamba: „Iluo-lyo tŝi lya ofufo, indi ni ko kirumiŝo kya Ruva, kundu Mana o Ruva navone iŝumiŝo kifa kyalyo.“ 5. Nao Yesu

ni avevakundi Marita na manomae na Lasaro. 6. Kyasia lilyandi alemaa itšo kje ni aluo nilyondo alekaa m'konu ivi-se alyando avekeri; 7. numa kavia vasu vake: „Ndehi luvuye-se na kulya Yudaya!“ 8. Navo vasu vakambia: „Rabi (marya), šiheri iši Vayuda vavekušiha vakukumbye maho; na iyo otšikunda ihenda-se ifo?“ 9. Yesu kahaluo: „Tši kuifo saa ikumi na tsivi tsa mfiri? Mndu atšumia na mfiri etšikapa mtūlyafo, tša kifa avoni sa ya vuyanuvu; 10. indi mndu katšumia na kio nyetšikapa mtūlya, tša kifa sa ilakeri koke.“ 11. Kahamba ađo, numa kavavia: „Lasaro ulya mbuya yađu nyame-laa mađu, indi ndžihende ndžimamtse.“ 12. Kyasia vasu valya vakambia: „Mndumii, kokoya nyalee mađu, etšikia.“ 13. Indi kilya Yesu aleđeđa ni kya ofu loke; navo valehamba kulako ni ađeđa kya ilaa mađu. 14. Kyasia nilyo Yesu alevavia na pata: „Lasaro amefa; 15. na ngatšihio kifa kyanu, mbone iđikya, ili ndžilavekeri-fo; kake ndehi luhende kulya koke.“ 16. Kyasia Toma, ulya alelaho o mbasehi, kavavia vodoe vasu: „Naso luhende, lufe handu hamu nao!“ 17. Kyasia lilyandi Yesu alešika-ho kakoya amemaa m'konu ina řunguhi. 18. Na Betania ivekeri kufui na Yerusalemu, kihe-ndo tša ili mndu akumba m'fi ikumi na itanu. 19. Na vandu va kulya Yudaya vafoi vavemetša kulya ko Maria na Marita

ivalembalemba ko kifa kya msatša ovo Lasaro. 20. Kyasia lilyandi Marita aleitšo Yesu ametša, kahenda imambya; na Maria nyavelembe mbehi. 21. Kyasia Marita kambia Yesu: „Mndumii kokoya uvekeri iya, msatša oko avetšifafu. 22. Ma vulalu na ndžitši, orio kindo otereva Ruva, Ruva nyetšikuinenga.“ 23. Yesu kambia: „Msatša ofo nyetširuka.“ 24. Nao Marita kambia: „Ngamanya nyetširuka kirutsyoni mkonu fo imariyo.“ 25. Yesu kambia: „Ini ndžikeri morutsa na movika moo; ulya andžidikye manya kafa nyetšivona-se moo; 26. na orio mndu ai na moo na indžidikya etšikifa-sefo itane mlungana. Oidikya iki?“ 27. Nao kambia: „Ee mndumii, ndžidikye kje iyo ni Kristo, Mana o Ruva, niyo ulya avetšitša kunu vuyanehi.“ 28. Na lilyandi alemaa ideđa iši kahenda kamlaha vavaye Maria ko kiriko kambia: „Mloša amtša ni akulaha.“ 29. Nao kekiitšo ađo kakure ovihi kamhendya. 30. Yesu avemšike mrihifo, indi nyavekeri alyando Marita alemkumbuhana. 31. Kyasia Vayuda valya vavei-ho handu hamu nao mbehi, valya vavemlemba-lemba, lilyandi valevona Maria akure ovihi kahenda ndža, vakambingya, kifa valekusara ni aihenda fuhya kulya runguni. 32. Maria ekišika alyando Yesu avei kambona kamhoya madendeni kambia: „Mndumii, kima uvekeri iya, msatša oko avetšifafu.“ 33. Lilya Yesu

alembona ketšifuha na Vayuda valya valemoša vetšifuha, kafulukoko ngooni kasumukya mprimehi 34. kahamba: „Ni ku mumrikye?“ Vakambia: „Ndžoo mndumii noambuye!“ 35. Yesu kasotša mtšeneere. 36. Kyasia Vayuda valya vakahamba: „Ambuyehi tšando avemkundi!“ 37. Vengi vavo vakahamba: „A tši mndu-tšu aleambura mfu meso ulya, navetšidima ivuta kindo, na itšu nalakife?“ 38. Kyasia Yesu avefulukyo-se ngooni kashika alya runguhi. Nalyo livei opanga, na iho livei ipimitsye huye. 39. Yesu kahamba: „Pipimitsehi iho-lyo!“ Na Marita mšiki o ulya alefa kambia: „Mndumii, vulalu amedaa, kifa amemaa m'konu ina runguhi.“ 40. Yesu kambia: „A tši ngakuvia koidikya otšivona vusuri vo Ruva?“ 41. Kyasia vakapipimitsa-ho iho lilya. Nao Yesu kairya meso huye kahamba: „Vande ngakwana, kifa ili omendžiitšo. 42. Na inhi nandžiitši, ni okendžiitšo šiheri šose, indi ko kifa kya masumbuhano-ha vahoroki iya, n'kyondo ngahamba ndžiidi, vavute-ho idikya, kje hi iyo undžidumye.“ 43. Amhamba ado kačeda na ru linahi: „Lasaro, kurye ndža!“ 44. Ulya ave mfu kakure avemfunge madende na mavoko na šiđami šilya šemrika, na kyamu kyake kive kyorovyve kidami kya mbiruko. Yesu kavavia: „Mfungwohi mumlekya nakuhendye!“

45. Kyasia vafoi va Vayuda valya valetša

ko Maria vakaambuya šilya alevuta vaka-
midikya. 46. Indi vengi vavo vakahenda
ko Vafarisayo vakavaongoya tšando alevuta.
47. N' kyondo vakohoni valya vanañ na
Vafarisayo valesumbuhana vadede kyama
vakahamba: „Lotšivika luḁa? Kifa mndu
itšo ekevuta riho tsifoi. 48. Lukamḁa luḁi
vandu vose vetšimidikya o, kyasia na Va-
rome vetšitša ilusamira so, handu haḁu na
kišari kyaḁu.“ 49. Na umu ovo ni Kayafa,
avei mkohañi añañ maka fulya, kavavia:
„Nyo mboḁe kindo muitsifo, 50. ma moku-
sarafo kje kiti ošari lose lotšisaramaya na-
nga mndu umu nahendefia vandu va ošari
loḁu.“ 51. Manya iki alehamba ko vurango
vokefo, indi ni lilya avei mkohañi añañ maka
fulya kaikimba, kje Yesu nyetšikaa nafie
ošari, 52. manya tši ošari lulya tupu, kya
indi ni kundu nasanie hamu vana va Ruva
varahañikye. 53. Kyasia matsika mfiri fulya
vaveḁeḁa kyama, vambahe. 54. Kyasia Ye-
su alakitšumie-se na pata kulya ko Vayuda,
indi kakure kahenda vambara ya nuka, mriñi
fumlahe Efraim' kakaa ifo na vasu vake.
55. Na mkonu fo Pasaka fo Vayuda fuve-
šikye kufui, vandu vafoi va kihongo kilya
vakaḁo nafa kulya Yerusalemu, Pasaka ila-
mšika, vakuilisyeh-o. 56. Kyasia nalyo va-
kašiha Yesu vakaviana lilya vavehoḁoki he-
kaluñi: „Mohamba muḁa? Etsitša mfuhoni
ngesa?“ 57. Vakohañi vanañ na Vafarisayo

vavevavasye, mndu amanya handu ai nalore,
kundu vahende imbaða.

XII. Kyenga kya ikumi na kavi.

1. Kyasia mkonu fo karandaru Pasaka ilamšika Yesu katša na Betania, kulyando Lasaro ulya alerutso ni Yesu avei. 2. Kyasia vakamkorya-fo šelya ša kyukañi, nao Marita avehidya šelya na Lasaro nyavei umu ovo vaveđamye nao kilioni. 3. Naho Maria ulya kaende mafuða hefama ha narido ndžitša mnu ya vuhuru vunañ, ratili imu, katša išia Yesu ndžotifo kavuya kamangwo ndžotifo tsilya na ndžui tsake; mba iya ikaitšwo mfamo fo mafuða halya. 4. Nao Yuda Isikariota, umu o vasu valya vake, nio ekaa namringye kahamba: 5. „N' kil'i mafuða iho halakumbo ko denari mahana hararu tsienengo vakiva?“ 6. Nakyo tši alehamba kifa kya ikunda vakivafo, indi ni kifa avei mivi, nyaverie kitsore kašiduo išo šileviko-fo. 7. Kyasia Yesu kahamba: „Mlekeñi, nakusurumye iki itane mkonu fo iriko lyako (inu).“ 8. Kifa vakiva mkeri navo m'konu yose, kake inñi motšindživona m'firi yosefo.“

9. Kyasia vandu vafoi va Vayuda vakavio vakamanya ni kulya akeri, vakatša naho, manya tši kifa kya Yesu tupufo, indi ni kundu vambone na Lasaro ulya alerutso ko vafu. 10. Indi vakohañi vanañ vaveđeða

kyama vambahe na Lasaro, 11. tša kifa kyake Vayuda vafoi vakavuka ihenda-ho vakamidikya Yesu.

12. Ili lya ngama masumbuhano hafoi valetša mfuhoni vakaitšo kje Yesu nyitša na Yerusalemu ai, 13. vakafundža maṛamba ha makangatši vakahenda imambya vakafundža kisangalale: „Hosana a mḁasye itšu atša ko rina lya mitopi, na nio mangi ya Isiraeli!“ 14. Yesu kakuvonia ihatše lya ntsoi likambava, tšando ki kirehye: 15. „Kulavone otšiovwo, rokja lya Sion, a itšu mangi ofo atša ambave ni ngatše ya ntsoi!“ 16. Šindo iši vasu vake valemánya kuvokafu; indi lilya mandi Yesu amenanišo, niyondo valekumbwo kje ate iši nišo ave mpengye katša našo valembutya. 17. Kyasia vandu va makumbuhano halya vavekeri-ho lilyandi alelaha Lasaro ṛunguni kamṛutsa ko vafu vakamkalia. 18. N' kyondo vandu vafoi valehenda ikumbuhana nao, tša kifa valeitšo irihio ilyo alevuta. 19. Kyasia Vafarisayo vakadeḁa vo veni na veni: „Ambuyeḁi tšando mlairimira; itšo vuyana vose vomehenda moša.“

20. Kuvekeri-se-fo Vagiriki kidi kya vandu valya vaveḁoe-ho itereva Ruva mkonu fo mfuhu. 21. Kyasia vandu-vo vakamtšea Filipino o Betisaida ya Galilaya vakambesa vakahamba: „Mndumii, lukundi ivona Yesu.“ 22. Filipino kahenda imbia Anderea, Anderea

na Filipino vakasantsa vakahenda ivia Yesu. 23. Yesu kavahalu kahamba: „Kiheri kya-mešika Mana o mndu naniāišo. 24. Ni kya lohi lohi ngambia, mbeu ya ngano ilambo terini ife n'yetšikaa indženi; indi ikamefa n' yetšivika tsifoi mnu. 25. Itšu mokunda mrima foke nyetšifučetsa, na sa afusuo mrima foke kunu vuyanehi-vu nyetšifuvada itane moo fo mlungana. 26. Mndu akundi indžirundya nandžioše; na ihi ifondo ndžetšikaa, na mruni oko etšikaa-fo; mndu kandžirundya Vande etšimitšika. 27. Na vulalu mrima foko fovačo m fova, na ndžihambe ndžida? Vande, ndžikirā kiheri-ki; kya indi iki n' kyo kičumye ngatša kiheri-ki. 28. Vande iināiše rina lyafo!“ Nālyo ru likatša ruvehu [likahamba]: „Ngameiināiša, ndžetšināiša-se.“ 29. Kyasia makumbuhano valya vavehoroki vaitšo vakahamba: „Ni iruruma.“ Na vengi vakahamba: „Ni malaika adeda nao.“ 30. Yesu kahalu kahamba: „Ru-li tši lya kifa kyakofo, ni kifa kyanu. 31. Itšihio lya vuyana-vu likeri vulalu; vulalu mnene o vuyana ivu etšikumbo ndža. 32. Na ili ndžetšimaa irio huya ya oruka vandu vose ndžetšivakuruya koko.“ 33. Nakyo nyalehamba kyelora ni ofu luča ekaa nafe. 34. Kyasia masumbuhano valya vakamhaluo: „So lulemeitšo vuvavasoni (kitabuni kya vuvavaso) kje Kristo etšikaa mlungana, a iyo nyohamba kuča, n'kivari Mana

o mndu nairio? Mana-tšo o mndu ni-u?“
 35. Yesu kavavia: „Ni overe kitutu-se ngela ii yetšikaa konu; tšumieni ili mkeri ngelehi, mema fulamšingye. Ulya atšumia memeni aitši kundu aihendafo. 36. Ili mukeri ngelehi, idikyeni ngela ii, muve vana va ngela.“

Yesu kadeđa iši kavašerukya. 37. Nao amekévuta na maribho hafoi hađo vavon ma valamidikye, 38. kiđedo kilya mikimbi Yesaya ahambye kišike: „Mitori, ni-u aidikye mboni tsadu anu ni u amtambaruye ovoko lo mitori?“ 39. N' kyo kyađuma valaidime idikya, kifa Yesaya ahambye-se: 40. „Amavavaha meso, kaumiřa na ngoo tsavo, kundu valavone na meso havo, valamanye na ngoo tsavo, vahaluke ndživakire.“ 41. Madedo-ha Yesaya alehamba kifa alevona vusuri voke kamđeđa. 42. Ma kivei kiđo ma ko vandu vanan vaitorye vafoi na kikaki ni vavetšimidikya; indi kifa kya Vafarisayo valakidikye na pata, kundu valafuno sinagogiini. 43. Kifa valekunda kirumišo ko vandu kota kilya ko Ruva. 44. Yesu kadeđa na ru liňani kahamba: „Itšu andžidikya, andžiidikya inifo, indi ni ulya andžidumye; 45. na ulya andžiambuya ini aambuya o andžidumye. 46. Ini ndžitšeye ndžive ngela vuyanehi, kundu orio mondžidikya nalakae memeni. 47. Na mndu aitšo madedo hako nalahavade, ini ndžetsimtsiliafo; n' kifa tši ndžiletša ndžianduye vuyana, kake ni kundu

ndžikire vuyana. 48. Mondžileha nalakiidi-
kye mađedo hako, o avode momtšilia, ki-
deđo-ki ngahamba n'kyo kyetsimtšilia mko-
nu fo imarišo. 49. Kifa tši ngađeđa mboni
tsako inifo; indi Vande ulya alendžiduma
nio andžiterye kilya ndžetšihamba na kilya
ndžetšideđa. Na ngamanya, ivavaso lyake
ni moo fo mlungana. Kyasia išo ndžekeši-
đeđa: tšando Vande andživie ni vuđo ndže-
kehamba.

XIII. Kyenga kya ikumi na kařařu.

1. Kufui na mfuho fo Pasaka Yesu ili
aveitši kje kiheri kyake ni kyařika navuke
iya vuyaneni nahende kulya ko Ndee, na
ili avekundi valya vai vake katana avaku-
nda mrasa imarišo. 2. Na kiheri valevoka
ilya kilayo, lilyandi Sataň ameososa Yuda
mana o Simon Isikariota namřingye, 3. Yesu
kamanya, kje Ndee amemleřya řindo řose
mavokoňi hake, na tšando avukye ko Ruva
navuye-se ko Ruva, 4. kakure alya kilioni
kalerya nguvo yake ya huye kaira kiđami
kakufunga kitsiňi, 5. ameđima kaletsya mři-
nga iteleni kakunda isandža vasu vake ma-
đeđe na yangatsa na kiđami kilya kya
nguvo avekufungye nakyo. 6. Kyasia ka-
řika ko Simon Petiro, nao kambia: „Mndu-
mii, itane iyo ondžisandža mađeđe?“ 7. Na
Yesu kahaluo kambia: „Iyo noitši iki ndživuta

vulalufu, otšikimanya numa.“ 8. Petiro kambia: „Otsindžisandža mađende hako manya-lefo!“ Yesu kambialuo: „Ndžilakusandže uvode kyando na inifo.“ 9. Simoñ Petiro kambia: „Mndunii, [ulandžisandže-se] mađende tupufo, na mavoko-ha na mdo-fu.“ 10. Yesu kambia: „Ulya alemesandžo avode-se isandžozofo, sile ni mađende tupu, indi ni ailikye kose. Na nyo mu vaili, kya indi tši mosefo.“ 11. Kifa avemitši ulya mompingya, n' kyondo alehamba: Mu vaili mosefo.

12. Kyasia lilya alemaa ivasandža kaira nguvo tsilya tsake kađanya-se kavavia: „A momanya kindo ngamuvutya? 13. Nyo mokendžilaha mloša na mndunii, na mokehamba netša, kifa nandžikeri ndžido. 14. Kyasia kokoya inii ndžii mndunii na mloša ngamemusandža mađende, n' kimuvari nanyo musandžane mađende muveni na veni. 15. Ngamulora ofano, kundu tšando ngamuvutya nanyo mbutyane muđo. 16. N' kya lohi lohi ngambia: Kisinga kyetšinanya meni okefo, manya mođumo etšinanya momđumafo. 17. Mukamekumania šindo iši, nanga nyo ili motšišivuta, muđasyo. 18. Tši ngahamba kyanu mosefo; ivo ndživasamburye na ndživaitši; indi kundu marehyo hašike: ulya alya mkate na inii amendžiirya kitsinano kyake. 19. Kuvokya vulalu ngamuvia iki kilameva, ili kyetšikaa kišike, mbute-ho idikya kje ni inii. 20. Kya lohi lohi ngamuvia: Mndu

moambya ulya ngamduma nyandžiambya iini na mondžiambya iini amambya ulya andžidumye.“

21. Lilyandi Yesu alemarisa ihamba iši kasokyo m fova kahamba: „N' kya lohi lohi ngamuvia, umu oinu nyetšindžiringya.“ 22. Vasu vake vakaambuyana va vafie ni mdo valaitši n' kya-u kyahambo. 23. Kuvekeri-ho kilioni umu o vasu vake avekuhetsyepipeteeni ko Yesu, na Yesu nyavemkundi; 24. na itšo Simon Petiro kamtsinya kambia: „Keluvie n' kya-u ahamba!“ 25. Nao kakuhetsa-se ado kulya kipeteeni kya Yesu kambesa: „A ni-u, mndumii?“ 26. Kyasia Yesu kahaluo: „Ni itšo ndžetšimtšoverya kiperengu (kya mkate) ndžimnenge.“ Kyasia katšovera kiperengu kilya kainenga Yuda o Simon Isikariota. 27. Ameambya kiperengu kilya Satañ kamrořova. Kyasia Yesu kambia: „Ikyyo uivuta kivuta oviini!“ 28. Ma umu o valya vavedamye-ho alemanya idedo-li, n' kifa ki alembiafo. 29. Kifa vengi vakahia kulako ni ili Yuda arie kikutšu kya mapesa, Yesu kambia, nahendehura šindo vakundi ša mkonu intša anu navute kindo kyeinenga vakiva. 30. Kyasia lilya amambya kiperengu kilya kakure oviini kahenda; n-fo nivei kio.

31. Lilyandi o amemaa ihenda Yesu kahamba: „Vulalu Mana o mndu a mñahiše, na Ruva a mñahiše kidi kyake. 32. Ruva

kameñanišo koke, na Ruva etšimñaniša ki-
di kyake amon, etšimñaniša ovini. 33. Va-
na vatutu, overe otutu-se ndžii nanyo. Mo-
tšindžiših, nakyo ni kyetsiva tšando ndživie
Vayuda: Ifondo ini ndžetsihenda nyo motši-
dima išikafo; nanyo vulalu ni vuḍo ngamu-
via. 34. Ivavaso ihya ngamuenengya, ni:
Mkundane; tšando ndživemukundi nanyo mu-
vekundana muḍo. 35. Ko ikyo vandu vose
vetšimanya kje nyo ni valoše koko, ni ili
indi muvode ikundana veñi na veñi.“ 36. Si-
mon Petiro kambesa: „N' ku uihenda, mndu-
mii?“ Yesu kahaluo: „Ifondo ndžetsihenda
otšidima indžioša vulalufo; indi nyotšindžioša
numa.“ 37. Petiro kambia: „Mndumii, ni
ki-ili ndžiletšidima ikuoša vulalu? Moo fo-
ko ndžetsireka kifa kyaf!“ 38. Yesu ka-
haluo: „Yu, moo fofu otšifureka kifa kya-
ko? N' kya lohi lohi ngakuvia, ma olonohi
lulamfuh, otšikoya omendžikana kaḗaru.“

XIV. Kyenga kya ikumi na kana.

1. „Ngoo tsanu tsilasokyo ni fova; mui-
dikye Ruva, kevendžidikyeñi na in. 2. Ku-
lya mbeñi ya Vande oko kuifo kolaa kufoi;
kima kilavei kiḍo ndživetšimuvia: Ngahendo
ndžimusungusy handu. 3. Na ini ili ndže-
kaa ndžihende-musungusya handu, ndžetši-
vuya-se ndžimuende na koko, kundu ōndo
ndžikeri ini nanyo mukae-ho. 4. Na ifonda

ndžihenda ihi na muitši ndžia yafo.“ 5. Toma kambia: „Mndumii, ma lulaitši ifondo uiya, lotšimanya luđa ndžia?“ 6. Yesu kambia: „Ini ni ndžia na vulohi na moo; kuifo mndu etšihenda ko Vande alatša kokofo. 7. Kima muvendžitši ini na Vande oko na mbetšimmanya; kimatsika vulalu mommánya na imbona momembona.“ 8. Filipino kambia: „Mndumii, lulore Vande-tšu, n' kyasía.“ 9. Yesu kambia: „Ndžilekaa nanyo šiheri šifoi šiđi, ma iyo Filipino ulandžimanye? Ulya andživona ini ni avonye Vande. N' ki-il'i ohamba ndžimulore Vande? 10. Oidikyafo kje ndžikeri ko Vande, na Vande akeri koko? Šiđedo iši šekemuvia tši šako ndžimohifo; indi Vande akeri koko nio ekevuta šindo šake. 11. Ndžidikyeňi kje ini ndžikeri ko Vande, na Vande akeri koko; aňu kendžidikyeňi kifa kya mavuto hamen.

12. N' kya lohi lohi ngamuvia: ulya mondžidikya, mavuto-ho ndžekevuta nao nyetšivuta ađo, etšivuta haňani kota iha, tša kifa ini ndžikeri ihenda ko Vande. 13. Na orio kindo motšitereva ko rina lyako, na ndžetšikivuta; kundu Vande aňanišo kifa kya Mana. 14. Orio kindo motšitereva ko rina lyako ini ndžetšikivuta. 15. Mukondžikunda motšihavađa mavavaso hako. 16. Na ini ndžetšitereva Vande namuenenge mtarama ungi nakae nanyo mlungana, 17. nao ni Mumuyo o lohi vuyana vuletšidima imambya.

kifa vulamboh ma vulamitši. Nyo mommanya, kifa etšikaa konu, etšikaa kiđi kyanu. 18. Ndžetšimuda ngoedafo, ndžetšimusahya. 19. Kutsuhere kitutu vuyana vulekindživona-se; indi nyo na motšindživona; kifa ihi ndžii na moo, nanyo motšikaa na moo. 20. Mkonu fulya motšimanya kje ihi ndžikeri ko Vande nanyo mukeri koko, na ihi konu. 21. Mokaa na mavavaso hako kaha-vađa itšo nyandžikundi; na ulya andžikunda etšikundo ni Vande, na ih ndžetšimkunda na ndžetšimtarambuya mrima foko.“ 22. Yuda, indi tši ulya Isikariotafo, kambia: „Iyo mndumii, n' kyava kiđa nokae nyokulora kodu tupu, indi vuyaneh ote?“ 23. Yesu kahaluo: „Mndu kandžikunda nyavađa kiđeđo kyako, na Vande oko etšimkunda, naso lotšitša koke lusungusie-fo handu lotšilaa. 24. Ulya alandžikundi avađa mađeđo hakofo. Nakyo kiđeđo-kyo mokeitšo tši kyakofo, ni kya Vande ulya alendžiduma.

25. Ngamuvia ndžido ili ndžikeri kunu konu. 26. Kya indi Mtarama, Mumuyo mwele, itšo Vande ai inđuma ko rina lyako nio sa ekaa namuloše šindo šose na etšimukumbura šilya ndžimuvie šose piu. 27. Oforo ngamudea, oforo loko ngamuenenga; tši tšando vuyana vokēnenga ihi ngamuenengafo. Ngoo tsanu tsilavone tsetšivado ni fova manya vwovu. 28. Momitšo tšando ngambia: Ndžetšihenda na ndžetšivuya-se konu. Ukoe

muvendžikundi mbetsišihio ko ili ngahenda ko Vande; kifa Vande andžiananye. 29. Nakyovulalu ngamuvia kovoka kilamšika, kundu ili kyekaa kišike mbute-ho idikya. 30. Naho-ñu ndžetšideđa-se šindo šifoifo nanyo, kifa kukeri itša mnene o vuyana-vu, ma avode kita na ihifo. 31. Kya indi kundu vuyana vumanye, kje ni ndžimkundi Vande na tšando Vande andživavasye ni vuđo ndžekvuta — kureni 'ndeñi luhende!“

XV. Kyenga kya ikumi na katanu.

1. „Ini ni msabibu (mngarusu) fo lohi na Vande oko ni mofuđemya. 2. Orio mbaha ilekevika ndunda o etšimanya, na orio mbaha yekevika ndunda etširavuya naišise iengere ivika. 3. Manya vulalu nyo momba vaili kifa kya kiđeđo kilya ndžekemuvia. 4. Kaeni koko, na ndžikae konu! Tšando mbaha ilētšidima ivika ndunda indženi ilakuvode na msabibu, nanyo nāvo motšidima mlakeri kokofo. 5. Ini ni msabibu na nyo ni mbaha. Mndu mokeri koko na ini ngakaa nao itšu etšivika ndunda tsifo; kifa kokoya ini ndžilai-ho nyo motšidima ivuta kindofo. 6. Ulya alai na ini, tša ili nyetšikumbo kuleše, tša mbaha ilavika, nālyo amuma, natso mbaha vandu vetšitsiira vatsikumbe mođoni tsetšiaka palapala. 7. Mukakaa koko na mađeđo hako hakakaa konu-le, kuterevieneni kindo mukundi

na motšivutyo. 8. Na ko ikyo Vande oko ekeñanišo mukavika mandunda hafoi, muveva vasu vako. 9. Tšasa Vande avendžikundi na iñi na vuđo ndživemukundi; mukae ikundeni lyako. 10. Mukavada mavavaso hako, motšikaa ikundeni lyako, nāvo tšando iñi ndživevode mavavaso ha vande ngakaa ikundeni lyake. 11. Šindo iši ngamuvia, kundu sia yako imukaike, na sia-yo yanu išike.

12. Nilyo ivavaso lyako iñi, mukundane nyo, tšando iñi ndživemukundi. 13. Kuifo sa avođe ikunda lieye lya mndu areka mrima foke kifa kya mbuya tsakefo. 14. Nyo iñi motšiva vambuya vako mkavuta išo ndžimuvavasye. 15. Mrasa vulalu ndžetšimulaha-se šisingafo, kifa kisinga kilētšimanya kindo kyetsivuto ñi meñi okefo; kya indi nyo ngamlaha vambuya, kifa šilya ndžileitšo ko Vande ñišo ngamumanyiša šose. 16. Tšinyo mundžisamburyefo, iñi iñ ndžilemsambura nyo, na ngamuvika, mhende motšivika mandunda, naho mandunda hanu hakae; kundu orio kindo moitereva Vande ko rina lyako, namuinenge-kyo. 17. Šindo-ši ngamuvavasa mukundane nyo.

18. Kokoya vuyana vomusuo kumanyieñi kje vulendžisuo kuvoka iñi vulakememsuo nyo. 19. Kima muvekeri va vuyaneni, vuyana vuvetšikunda kī kyavo. Kya indi ili mlai vandu va vuyaneni na ko ili ndžimu-

sambuṛye vuyaneni, n' kyondo kiḍumye vuyana vukomusuo. 20. Kumbwoni-vo kideḍo kilya ndžilemuvia: Isinga lyetšinanya mehi olyofo. Nakyo tšando vavendžiterengya ihi, nanyo nāvo vetšimuterengya; kokoya valevaḍa kideḍo kyako, na kyanu na vavetšivaḍa. 21. Indi iši šose vetšimuvutya ko kiteve kya rina lyako, n' kifa valaitši ulya andžidumye. 22. Kima ndžilaletša ngadeḍa navo, vavetšivaḍa maḍekofo; indi vulalu vavode kindo kyekuašwo maḍekonifo. 23. Mondžisuo ihi nyasuo na Vande. 24. Kima ndžilalevuta šindo-šo šilalembuto hi mndu ungi, navo vavetšivaḍa maḍekofo; indi vulalu vasuo vamešivona n šileva šiḍi vakalusuo so na Vande. 25. Kake kišike kideḍo kilya kive kirehye vuvavasoni vovo ki kihambe: „Valendžisuo ko vulya.“ 26. Kya indi ili etšitša Motarama, itšu ndžekaa ndžimḍikye avukye ko Vande, hio Mumuyo o lohi avukye ko Vande, itšu hio etšiānga mondžikalīa; 27. nanyo kevekalīeni; kifa momekaa na ihi kuvokya katša.“

XVI. Kyenga kya ikumi na karandaṛu.

1. „Šindo-ši ngamemuvia, kundu mulakae mukape mtūlya. 2. Vetšimufuna masinagogehi; ma kiheri kyetšitša n' lyondo orio ulya amuvaha nyetšihamba kje ate nyambutya Ruva kindo kyemtšihira. 3. Našo

ni vetšivuta, kifa valamitsi Vande manya ini. 4. Indi šindo-ši ngamemuvia, kundu ili kiheri kyašo kyetsišika mkumbwo, kje n' tšakundu ini ndžilemuvia. Našo iši ndžilemuvie kimatsika kuvokafo, tša kifa ndživei hamu nanyo.

5. Kya indi vulalu ngahenda ko ulya ale-ndžiduma, manya kuvode umu onu etšindživesafo: „N' ku uiya?“ 6. Indi ko ili ngamemuvia ndžidi ngoo tsanu tsamesokyo m fova. 7. Kake ngamuvia kya lohi: n' kimuvari ndžihende; kifa ndžilamehenda Motarama ulya etšimutšeafo; kombona ngamhenda ndžetšimdika konu. 8. Nao ili ekaa natše etšivonya vuyana ovingo lo maḁeko na lo vutša vusumhan na lo mondu. 9. Lo maḁeko ni ko ili valandžidikya ini; 10. lo vutša vusumhan ni ko ili ndžikeri ihenda ko Vande, nanyo motšindživona-se fo; 11. lo mondu ni ko ili mnene o vuyana-vu amevingo. 12. Na ndživode-se šindo šifoi šemuvia, indi vulalu motšidima išivaḁafo. 13. Kya indi ili ulya Mumuyo o lohi etšitša, nio etšimusongoya namuitse lohini yose; kifa o etšitša naḁede šilya ši šake amonifo, indi šilya šose ekeitšo nišo etšihamba na šose šetšikaa šitše etšimuongoya. 14. O nyetšindžinaniša, kifa etšiva movuta šindo koke namuongoye nyo. 15. Orio šindo Vande avode šose ni šako; n' kyondo ngahambya: nyetšivuta koko namuongoye nyo.

16. Kutsuhere kitutu mondživona-sefo, na kitutu-se na mwembona, kifa ni ndžihenda ko Vande.“ 17. Kyasia vengi va vasu vake vakadeđa vo veni na veni: „N' kiki iki aluvia: kutsuhere kitutu mondživona-sefo, na kitutu-se na mwembona? na: kifa ndžihenda ko Vande?“ 18. Kyasia vakahamba: „Ni kiki iki aihamba: kitutu? Lomanya kindo aihambafo.“ 19. Yesu kamanya kje ni vakundi imbesa, kavavia: „A nyo mukeri ivesana veni na veni kya iki ndžilehamba: Kutsuhere kitutu mondživonafo na kitutu-se na mwembona? 20. N' kya lohi lohi ngambia: nyo motšilia na ierera, indi vuyana votšišihio; nyo motšisokyo ni fova, indi fova yanu yetšihaluka sia. 21. Mndu-mka kašika ifee mana nyetšivado m' fova, tša kifa kiheri kyake kyašika, kya indi mana kamendo ekumbwo-se vuvika vulyafo, tša kifa ya sia-yo yetšimbađa ili mndu amefeo vuyaneni. 22. Kyasia nanyo vulalu movona fova, kake na ndžetšimuvona-se na ngoo tsanu tsetšivado n' sia, na sia-yo yanu ma kuvode sa etšidima yifundžafo. 23. Ma mkonu fulya motšindživesa-se kindofo. N' kya lohi lohi ngamuvia, kindo motšikuterevya Vande nyetšimuinenga ko rina lyako. 24. Itane inu mlemtereve kindo na rina lyakofo; te-reveni na motšienengo, kundu itšihio lyanu lišike.

25. Šindo-ši ngamdeđa nanyo ku mafanano;

kiheri kyetsiša lyo ndžetšideđa-se nanyo ku mafananoyo, indi mboni tsa Vande ndžetšimuongoya na pata. 26. Mkonu fulya motšitereva ko rina lyako, manya ngamuvia kje ini ndžekaa ndžimuterevye ko Vandefo; 27. kifa o Vande nyamkundi amoni, ko ili mundžikundi mukaidikya kje ni ko Ruva ndživukye. 28. Ndžilevuka ko Vande ngatša vuyanehi, na ndžetšida vuyana-se ndžihende ko Vande.“ 29. Vasu vake vakahamba: „Ate vulalu nyohamba na pata ma tši ohamba ku ifanano-sefo. 30. Vulalu lomemanya, kje nyuitši šindo šose ma ukundi mndu nakuvesefo; n' kyondo luđikye, kje ni uvukye ko Ruva.“ 31. Yesu kavahaluo: „Muidikye vulalu?“ 32. Ambuyehi kiheri kyetsiša, nakyoy na vulalu kyamšika, kyanyo kyerahańika-rahanańika orio mndu na kundu koke, mundžideye ndžimoni; ma tši ini ndžiimońifo, kifa Vande ai na ini handu hamu. 33. Ngamemuvia iši, kundu muvone oforo koko. Kunu vuyanehi mwevađo m' fova; kya indi kukarišyehi, ini ndžilemevinga vuyana.“

XVII. Kyenga kya ikumi na mfunđa.

1. Šindo iši Yesu aleđeđa kairya meso ruvehu kahamba: „Vande, kiheri kyamešika, umnańiše Man' ofo, kundu na Mana nakuńańiše; 2. tšando ulemnenga finya yeitorya

orio avode mbihu, kundu orio valya umnengye navainenge moo fo mlungana. 3. Na moo fo mlungana ni ifu vakakumanya iyo ukeri Ruva o lohi kimumu, na ulya ulemdu-ma Yesu Kristo. 4. Ihi ngamekumaniša orukeni, ngamemarisa irunda lilya ulendživia ndžirunde. 5. Na iyo Vande, vulalu ndžinaniša na vusuri vulya ndživevode lilya mandi ndživei na iyo, lilya vuyana-vu vulavekeri.

6. Ndžilevatarambuya rina lyafu vandu valya undžinengye va vuyaneni. Vavekeri vafu kondžinekyakavae na ihi, na kiđedo kyafu vamekivađa. 7. Vulalu ni vaitši-nu, kje šindo šose undžinengye, n' kofo šivukye. 8. Tša kifa mađedo halya ulendžinengya ndžilemevainengya vo; navo vakahāmbya vakamanya n' lohi kje n' kofo ndživukye vakaidikya kje niyo undžidumye. 9. Ihi ngavaterevya; ndžetšiterevya vuyanafo, indi valya undžidambikye tupu, kifa ni vafu. 10. Našo šii šako n' šafu, na šafu n' šako; na ndžimnaniše kidi kyavo. 11. Manya ndžikeri-se vuyaneni, navo ni vuyaneni vakeri, na ihi ngatša na kofo. Vande mwele uvaringe na rina lyafu ulendžinengya, vave vamu tšaso luvavi. 12. Šihiri šilya ndživekeri hamu navo ndživekevaringa ko rina lilya lyafu ulendžinengya; ndživekevaringa, ma kuifo umu ovo aledekafo sile ni mana ulya modekya, kundu marehyo halya hašike. 13. Na

ihi vulalu ngavuya na kofo, na ihi ndžihamba vuyanehi, kundu vavute-ho ikaa na sia-yo yako išikye ngoohi kovo. 14. Ihi ngamevavia kiđedo kyafu, na vuyana ni vuvasu, tša kifa ili valai vandu va vuyanehi, tšando ihi ndžilai o vuyanehi. 15. Tši ngakutereva novavute vuyanehifo, indi novaringe mbitšo. 16. Vo tši va vuyanehifo, tšando ihi ndžilakeri o vuyanehi. 17. Uvailiše na lohi yafu; kiđedo kyafu nihyo lohi. 18. Tšando ulendžiđuma vuyanehi ihi ni vudo na ih ndžilevađuma vuyanehi. 19. Na ihi ngakuvailišya ndžimohi, kundu navo vave vailiše kui vulohi.

20. Manya tši iva tupu ngavaterevya, indi na valya vendžiđikya kifa kya kiđedo kyavo, 21. kundu vose vave vamu, tšando ili iyo Vande ukeri kiđi kyako, na ihi ni kiđi kyafu, kundu navo vakae kodu, nakyo kинenge vuyana vuidikye kje ni iyo undžiđumye. 22. Na ih vusuři vulya ulendžine-nga ngamevainenga vo, vavute-ho iva vamu, tšando ili so lui vam'. 23. Ihi kofo na iyo koko, kundu vave vamu na kamu, va vuyana vamanye kje niyo undžiđumye, kovakunda tšando uvendžikundi ihi. 24. Vande, ivo undžiđambikye ndžikundi, handu ihi ngakaa navo vavekaa-ho na ihi, kundu vavone vusuři voko ulendžinenga, kifa ni uvendžikundi kuvōka vuyana vulamevumbo. 25. Vande mehi vutša vusumhan, na vuyana-vu

vomekumanyafo, indi iní ndžikumañye, na iva vamañye niyo undžidumye. 26. Ngamevamanyiša rina lyafo na ndžetšivamanyišase-lyo, ikunda ilyo ulendžikunda likae kovo na iní ndžimoh ndživekaa navo.“

XVIII. Kyenga kya ikumi na nyanya.

1. Yesu amemaa ideda iši kakure kulya hamu na vasu vake katōla kimedā kya Kídiron, handu ha mdeme mtša, kaida nafa o na vasu valya vake. 2. Nao Yuda ulya momringya naveitši handu-ho, kifa Yesu nyavekehenda-fo kafoi isumbuhana-ho na vasu vake. 3. Kyasia Yuda kaende isiři lya vasi-kari na vasoro va vakohani vanañ na Vafarisayo, katša naho, varie mamui na taa na šiša. 4. Nao Yesu nyaveitši šindo šekaa šimtovokye šose katša ivavesa: „Mwimšiha-u?“ 5. Vakamhaluo: „Ni Yesu o kulya Nasareti.“ Nao kavavia: „Nio iní.“ Nao Yuda ulya momringya nyavehoroki nao handu hamu. 6. Naho lilya alevavia: Ni iní, vakakangašya vakaho vanda. 7. Kyasia kavavesa-se: „Niu mwimšiha?“ Navo vakahamba: „Yesu o kulya Nasareti.“ 8. Yesu kahaluo: „Ngamemuvia-se ni iní; kokoya ni iní mwindžišihā, lekeni iva, vo vakuhendye.“ 9. Kundu kidedo kilya alekihamba kišike: O valya undžidambikye ndžiledetsa manya umufo. 10. Kyasia ulya Simon Petiro nio avekufu-

ngye ošu kalusoromwo kakapa nalo kisinga kya mkohaŋi aŋaŋ kakidumbwo kuđu ko kulyo; na rina lya kisinga kilya ŋi Maliko. 11. Kyasia Yesu kavia Petiro: „Somekya ošu lofo kirandeni! Kikombe kilya Vande andžinekye ndžilakinyo?“

12. Kyasia isiři lilya lya vasikari na mtšili ulya mnene na vasoro va Vayuda vakambađa Yesu vakamfunga, 13. vakamđuo kuvoka ko Ana, ŋi ndee o mka o Kayafa ulya avei mkohaŋi aŋaŋ maka fulya. 14. Na itšu Kayafa ŋio avevavie Vayuda kje n' kivari mndu umu nafe ko kiteve kya vandu vengi. 15. Simon Petiro kahenda itunata Yesu, o na msu ungi; na msu-tšu ungi nyavemanyikye kulya ko mkohaŋi aŋaŋ, vo na Yesu vakaiđa na ndža ko mkohaŋi aŋaŋ. 16. Kya indi Petiro kahoroka kitšumiŋi kya ndža. Kyasia oďoe ulya aveimanyikye ko mkohaŋi mnene katša iďeđa na motsinda kitšumiŋi kahenda yondwo Petiro na osehu. 17. Kyasia rokya ulya mringi o kitšumi kavia Petiro: „A tši na iyo-se ui-ŋu o vasu va mndu itšu?“ O kahamba: „Oote!“ 18. Na vana ke valya na vasoro vavehoroki alya vaveatsye moďo fo makaa vetšioďa; n' kifa kuvei-fo mbeo; na Petiro nao avehoroki hamu navo ketšioďa moďo. 19. Kyasia mkohaŋi ulya aŋaŋ kavesa Yesu kya vasu vake na mlošye foke. 20. Yesu kamhaluo: „Iři ndživeongoye vuyana na pata, ndžileloša

mafiri hose sinagogeni na hekaluni, handu Vayuda vose vekekumbuhanana, ma mbetshihamba kindo ko kirikafo. 21. N' kiki ili uindzivesa ini? Vesa valya valeitšo ni šindo šida ndživavie; ivo nivo sa vaitši šindo ndžihambye.“ 22. Kekihamba ađo mndu umu o vasoro valya avehoroki mbai kapanya Yesu na okofi kahamba: „Lae ni vudo otšihaluo-haluo mkohaňi anaň?“ 23. Yesu kamhaluo: „Kokoya ngahamba ovitšo, undzivie ovingo; kokaa ni kitša, ongapya ki?“ 24. Kyasia Ana kamdika a mfunge, nađao ko Kayafa mkohaňi ulya anaň. 25. Nao Simon Petiro nyavehoroki ketšioda mođo, nalyo vakambesa: „A na iyo tšo vasu vake?“ O kakana kahamba: „Ini ote.“ 26. Umu o masinga ha mkohaňi anaňi, avekeri o mbari ya ulya aledumbwo kuđu ni Petiro, kahamba: „Alae tši ndžilekuvona nao aly mđemeňi mtša?“ 27. Kyasia Petiro kavuya-se ikana; nalyo oloňoňi lukafuha.

28. Kyasia vakaondwo Yesu kulya ko Kayafa vamđuo pretorio (ni mtšalo fo tšila); kuvei ivušivuši lya ngameňi. Manya vo vaveňi valađe na pretorioňi, valavone vetšikukindiša, indi vamarise ilya pasaka. 29. Kyasia Pilato katša na ndža alyando vai kahamba: „Ni kindo kiđa motšekumba nakyo mndu itšu?“ 30. Vakahaluo vakambia: „Itšu ukoe alavekeri monyamaŕa luvetšimšitsa kofof.“ 31. Pilato kavavia: „Kumđaeni nyo

mumanduye na vutšili vo kiḁo kyanu mu-
vehi!“ Vayuda vakambia: „So luvoḁe momu
fovaha mndufo.“ 32. Kundu kiḁeḁo kilya
kya Yesu kišike alehamba kyeloḁa ni ofu
luhya etšikaa nafe. 33. Nalyo Pilato kai-
ḁa-se kulya pretorioni (mtšalo fulya fo tši-
la) kalaha Yesu kambia: „Ni iyo mangi ya
Vayuda?“ 34. Yesu kamhaluo: „Nyohamba
iki kumoni a ni vengi vakuvie iki kyako?“
35. Pilato kahaluo: „Alae ndžikeri o Vayu-
da? Ni mbari yafo na vakohani vanani nivo
vakuende na koko; n' kindo kiḁa uvutye?“
36. Yesu kahaluo: „Vumangi voko tši vo
vuyana ivufo; ukoe ni kunu vuyanehi vu-
mangi voko vuvevukye, vasoro vako vave-
tšindžikapanya kundu ndžilavone ndžetšida-
mbikyo Vayuda; kake vulalu vumangi-vu
voko tši vo kunufo.“ 37. Kyasia Pilato
kambia: „Alae iyo ni mangi?“ Yesu ka-
haluo: „Nyohamba kumoni, ee ndžikeri ma-
ngi. Kindo kileḁuma ngafeo ni iki nakyo
n' kyondo ndžitšeye vuyaneh, ndžive moka-
lia vulohi; na orio mndu ai vulohini nyetši-
itšo ru lyako.“ 38. Pilato kambia: „A lohi
nikyo ki?“ Amehamba aḁo kavuka-fo ka-
vuya ko Vayuda kavavia: „Ini ngavona ovi-
ngo koke manya-lefo. 39. Kya indi mboḁe
kiḁo kyanu ndžimufunguye mndu umu
ili lya Pasaka; ni mukundi ndžimufungu-
ye mangi o Vayuda?“ 40. Kyasia navo
vakapoḁoḁo-se vose vakahamba: „Itšu

ote, funguo Baraba!“ Nao Baraba nive msoki.

XIX. Kyenga kya ikumi na kenda.

1. Nilyondo Pilato aleđuo Yesu kamlatšwo (na šivoho). 2. Navo vasikari valya vakaoka oro ya mamša vakambika mđoni vakamrika na ikonya lya kinariinari, 3. vakaānga motša koke na ihamba: „Na itsinda kingoto, mangi o Vayuda!“ na impañalya na ndžokofi. 4. Pilato kahenda-se ndža kavavia: „A itšu ngammuendye na iya ndža, kundu mumanye kje ndživoñi ovingo lokefo.“ 5. Nālyo Yesu katša na ndža aree oro iya ya mamša na ikonya lilya lya kinariinari. Nao kavavia: „Ambuyeñi, mndu a itšu!“ 6. Kyasia vakohañi vañani na vasoro valya lilya valembona vakaporoħora: „Mkapye msalabeñi, mkapye msalabeñi!“ Pilato kavavia: „Mđuñi nyo, mumkapye msalabeñi, kifa inñi ndživoñi mti fokefo.“ 7. Vayuda vakahaluo: „So luvode kiđo kyadu na ko kiđo-kyo kimšikye nafe, ni ili alekuhaluo Mana o Ruva.“ 8. Kyasia lilya Pilato aleitšo kihambo kiđo kaengerā yovwo, 9. kaidā-se na pretorio kavia Yesu: „N' ku uvukye?“ Ma Yesu nalamhaluo kindo. 10. Pilato kambia: „Odeđā na inifo? Ulaitši kje ndživode finya yekuašwo na ndživode finya yekukapya msalabeñi?“ 11. Yesu kahaluo: „Uve-

tšivaḍa finya koko manya kitutu, kima ulavode umnenge huyefo; ko ikyo ulya andžiḍambika kofa aengerā iḡaḍa vudeko.“ 12. Nikiyo kileduma Pilato kakunda imfungwo. Indi Vayuda valya vakafahya vakahamba: „Komtana omfungwo mndu-tšu iyo tši mbuya ya kaisarifo; orio mokuhalu mangi nyafinya kaisari.“ 13. Kyasia Pilato ameitšo šidedo iši, kaende Yesu na ndža kaḍamya mengehi, handu hekelaho ni ha songoro tsa maho, ku Kiebiri ki kilahe ni Gabata. 14. Nafu mfiri fulya ni fuvei fosaya Pasaka, kiheri kya kufui na saa ya kaḡandarū. Kavia Vayuda: „A itšu mangi yanu!“ 15. Kyasia valya vakafahya: „Kumḍaye, kumḍaye, nomkapye msalabehi!“ Pilato kavavia: „A mangi yanu ndžimkapye msalabehi n' ki?“ Vakohaḡi vaḡaḡi vakahaluo: „So luvode mangi ingifo sile ni kaisari.“ 16. Kyasia l'lyondo alemnengya kovo, kundu nahendekapyo msalabehi.

Kyasia vakamambya Yesu vakamḍuo, 17. nao kakamaḍa msalaba foke amoihi kavuka mrihi kašika handu ha halabe hafanaḡi na kipoḡoḡu na Kiebiri ni Goligota, 18. niho handu valemkapye msalabehi, na vengi vavi-se handu hamu nao, umu ora-lu na umu ora lungi, na Yesu makidi havi. 19. Pilato kaḡehya na mreho kafuvika huya msalaba. naho fuvemrehye: Yesu Mnasareti, Mangi o Vayuda. 20. Kyasia vandu vafoi va Vayuda

vakasoma mṛeho fulya, tša kifa handu halya Yesu alekapyo msalabeṇi ṇi havekeri afui na mṛi; nafo (mṛeho) fuvemṛehye Kie-biri na Kirome na Kigiriki. 21. N' kyondo vakohaṇi vaṇaṇi va Vayuda valembia Pilato: „Ulaṛehye ṇi mangi ya Vayuda, indi ṛehya kje o nyalehamba ṇi ai mangi ya Vayuda. 22. Pilato kahaluo: „Kilya ngamṛehya ngamṛehya, naho-ṇu.“

23. Kyasia l' lyandi vasikari valya vamekpya Yesu msalabeṇi vakaduo nguvo tsi-lyā tsake vakatsihava ndžohavi tsina, orio asikari na ohavi loke, na kansi iya. Na kansi iya ivendžifumefo nivendžioke ilungani ivokya huye itane vanda. 24. Kyasia vakaviana: „Manya lulairandwofo, indi luivike kurukuhya, ṇi yetšihoya-u ngesa?“; kundu hašike maṛehyo halya hahambye: „Vakahava nguvo tsako na iṛao lyako vakavika nalyo kurukuhya.“ Kyasia iši ṇišo vasikari valya valevuta šose. 25. Na alya vavehoṛoki-ho tsindeṇi ya msalaba fo Yesu mae oke na mae o kavi Maria, mka o Kilopa, na Maria Magidalene. 26. Kya Yesu avona mae oke na msu ulya avemkundi, ahoṛoki kufui kavia mae: „Mndu-mka, man' ofo a itšo oo!“ 27. Kavuya ivia-se msu ulya: „Itšo ṇio mayo.“ Kimatsika kiheri kilya msu ulya kamduo kaṇi koke nakae-fo. 28. Akidimado Yesu amanya kje šose šambutika vulalu maṛehyo halya hašike kahamba: „Ngaangaa!“

29. Kuve kulerye-ho selela iitšwo siki [isangani na mringa]; n' kyondo valeirya sifongo ivendžitšure siki iya vakaidotšya kiđini kya (isiki lyekelaho ni) mhisopo vakamđosya dumbuňi. 30. Nalyo Yesu aambya siki-ya kahamba: „Kyamarisika!“ Kaanamitsa mđo kalekya moo.

31. Kyasia ni ili fuvei mfiri fosaya Pasaka Vayuda valya, kundu m'niňa ilakae msalabeňi mkonu fo sabato, n' kifa mfiri fulya fo sabato iya fuvekeri mnene, Vayuda valya vakatereva Pilato mađende havo hafundžo vavuto-ho. 32. Kyasia vasikari vakahenda vakamfundža ulya umu mađende, na ulya o kavi nāvo, ni valya valekapyo msalabeňi hamu nao. 33. Indi lilya vahenda yambuya Yesu vakakoya amnenuka, valakimfundže-se mađende, 34. kya indi masikari umu kamkapa fumu lya mbari, tša ili kukavuka-fo samu na mringa. 35. Na ulya alevona iši alešikal'ia (vanduňi) na ikal'ia lyake n' lya lohi, nao ulya nyaitši, kje ni ai mohamba mboňi tsa lohi, kundu nyo mbute-ho idikya. 36. Kifa iši n' šileva, kundu marehyo halya hašike: Ma ifuo lyake lyetšifundžofo. 37. Na irehyo lingi lihambye-se: „Vetšimambuya ulya valemđotša.“

38. Iši šameva numa Yosefu o kulya Arimataya, ulya avei mlošo o Yesu ko kiriko n' kifa aveovoye Vayuda, o kahenda itereva Pilato momu navuta mniňa fo Yesu nafu-

kurikye; na Pilato kambikya momu. Llyondo alehenda ifuvuta-ho. 39. Na Nikodemo ulya avetšeye koke lilya kuvoka kio kahenda nao arie manemane na ngapoli šivešilongelonge šivešikye kufui na ratili ihana. 40. Kyasia vakaduo mbihu fo Yesu vakafuorovya šidami ša oviro hamu na mafuđa halya hefama ko kido kya Vayuda ili varika mndu. 41. Oo handu alekapyo msalabeňi kuvekeri-ho mdeme mtša, na alya mdemeňi kuve-ho riňa lihya liveisume-ho lilalemriko mndu. 42. Nifondo valerika Yesu ko kifa kya mkonu fulya fo Vayuda fosaya Pasaka na ko ili riňa lilya livei afui.

XX. Kyenga kya makumi havi.

1. Mkonu fofurumya sabato Maria ulya o Magidala katša na alya řunguňi kilavo na ivuřivuři, kavona iho lilya řiire kulya řunguňi. 2. Nikyondo alekambya katša ko Simon Petiro na ko msu ulya ungi Yesu avemkundi kavavia: „Vamembuta mndumii kulya řunguňi, naso lulaitři kundu vamđuofo.“ 3. Kyasia Petiro kakure na msu ulya ungi vakahenda isahya kulya řunguňi. 4. Vakakambya makambala vavavi, indi msu ulya o kavi kakambya ovini kaiđa Petiro kavoka iřika alya řunguňi. 5. Kaimēhya kavona-ho šidami řilya ři řilerye vanda, nalaide nafa. 6. Kyasia Simon Petiro nao katša

ketšivingya ulya ungi, kasokya kulya řunguni kaambuya řidami řilya ři řilerye vanda 7. na kilya (kya mbiruko) kive kifunge mđoni foke, kive kisangane handu hamu na řidami řilyafo, indi kive kilemeleme handu kikeři. 8. Kyasia řilyo indi na msu ulya ungi, ulya alevoka iřika alya řunguni aleida kavona kaidikya. 9. Kifa valavekiitři kilya kivekirehye kje ři ekaa naruke ko vafu. 10. Kyasia vasu valya vakakure vakavuya na kaři kovo. 11. Na Maria nyavehoroki mbariři ya řungu ketřilia. 12. Kyasia řilya avefuha kaimehya kulya řunguni kavona vama-laika vavi varee (nguvo) ndžili veru, vadamye umu mđoni na ungi madendeři alyando mbihu fo Yesu fuvemřike. 13. Navo vakambia; „Mndu-mka, n' kiki uil'ia?“ Nao kavavia: „Kifa il'i vamembuta mndumii oko ma ndžilamanye kundu vambika.“ 14. Amhamba ađo kahalukya numa kavona Yesu ahoroki, ma nalamanye ři Yesu. 15. Yesu kambia: „Mndu-mka, n' kiki uil'ia? ři-u uimřiha?“ Ulya kahamba kulako ři mringi o mđemeři kambia: „Mndumii, kokoya řiyo umbutye-fo, ukundživie kundu umlerye, ndžihende kumiry-a-fo.“ 16. Na Yesu kambia: „Maria-ū!“ Nao kainduka kambia Kiebir: „Rabuni! ři kimu na Mlořa.“ 17. Yesu kambia: „Ulandžipayefo; kifa ndžilamedo na ko Vande; kake henda ko vanavavama vako novavie: ngado ihenda ko Vande oko

na Ndeyanu na ko Ruva oko na Ruva onu.“

18. Maria Magidalene kahenda yongoya vasu valya kje amembona mndumii ovo, na madedo halya alevio nio kavevaongoya.

19. Kyasia mfiri fulya-fulya fofurumya sabato komekya, kyukahi, m'ongo ya kulyando vasu vavekusanyie yamešingo, kifa vaveovoye Vayuda, Yesu katša kahoroka makidi havi kavavia: „Oforo lukae konu!“

20. Amehamba ađo kavalora mavoko hake na alya ovari-hu. Llyondo vasu vake valekeseka ili valevona mndumii ovo. 21. Kyasia Yesu kavavia-se: „Oforo lukae konu; tšando Vande alendžiduma, ni vuđo na ini ngamuđuma nyo.“ 22. Amemaa ideđa iši kavomoya mřufu kavavia: „Ambyeni Mumuyo mwele! 23. Orio vandu valya movađeja šilya vatehya ni vetšideyo, na orio valya movafungya ni vekaa vafungyo.“

24. Na Toma, umu o valya ikumi na vavi, avemlahe o Mbasehi, avei handu hamu navo lilya mandi Yesu aletšafo. 25. Kyasia vasu valya vengi vakambia: „Lomevona mndumii.“ Nao kavavia: „Ihi ndžilavona ngoru tsilya tsa m'simari kulya mavokoni hake, ndžiitse na kimnyo kyako kulya marotšeni ha m'simari, ndžiitse na kuvoko koko kulya mbari-hu koke, ndžetšiđikya manya kitutufo.“ 26. M'konu nyanya yamsia vasu vake vavekeri-se kulya na Toma ai hamu navo. Yesu katša na m'ongo imšinge ka-

horoka makidi havo kahamba: „Oforo lukae konu!“ 27. Numa kavia Toma: „Ende kimnyo kyafo na iya uambuye mavoko hako, ende-se ovoko lofo uitse ovari-hu loko, manya ulade ulaidikya, ānga moidikya.“ 28. Toma kahaluo kambia: „Mndumii oko na Ruva oko!“ 29. Yesu kambia: „Ni ili indi ome ndživona n' kyondo oidikya; nanga valya vaidikye valavona.“

30. Iki kyasia, kuvode-se širiha šifoi Yesu alešivuta, vasu valya vavoni, šila širehye kunu kitabuni. 31. Kya indi šikarehyo iši, kundu muidikye kje Yesu ni Kristo, Mana o Ruva, na kundu nyo mukaidikya muvone moo ko rina lyake.

XXI. Kyenga kya makumi havi na kimu.

1. Šindo šilya šameva numa numa Yesu alekuloŕa-se na vasu valya kulya vambaŕa ya nduva ya Tiberia; kakuloŕa kovo ađi. 2. Vavekusanyie handu hamu Simon Petiro na Toma, ulya ekelaho (kikunu ni) o mbasehi, na Natanaeli o kulya Kana ya Galilaya na vana valya va Sebedayo na vasu vengi vavi. 3. Simon Petiro kavavia: „Ndžihenda ideha makunga.“ Navo vakambia: „Naso lotšihenda na iyo.“ Vakahenda vakadoya ngalavehi valavone kindo kio kilya. 4. Komekya Yesu kahoroka hambe-hu, vasu valya valamanya kje ni Yesu. 5. Kyasia

Yesu kavavia: „Lanye vana, muvođe kye-lyya kyesuswo?“ 6. Vakamhaluo: „Ote, luvođefo.“ Kavavia: „Sotsyeni mdeho ora lo kulyo lo ngalava, motšivađa.“ Kyasia vakahenda ifusotsa, naho valaiđime-se ikurwo, kifa makunga halefo mnu. 7. N' kyondo msu ulya ave mkunde ni Yesu alevia Petiro: „Itšu ni mndumii (ođu).“ Kyasia Simon Petiro ameitšo kje ni mndumii kakufunga nguvo yake kitsiini, kifa avei kitare katolya mpingeni. 8. Na vasu valya vengi vakatša na ngalava, kifa tši kuleše na ohambeni vaveifo, ko nive handu ha m'konu yeheša mahana havi, vetšikurwo-ho mdeho fulya furie makunga.

9. Kyasia vamevuka ngalaveni vetšidoja ohambeni vakavona mođo fo makaa fu matse na šikunga ši šilerye-ho na mkate. 10. Yesu kavavia: „Endeni makunga ha makunga halya movađa vulalu!“ 11. Nalyo Simon kakure kađoya ngalaveni kakuruya mdeho fulya vambađa fuitšwo makunga hañani ihana na makumi hatanu na harađu; naho tšando havefoi hađo ma mdeho fularanduke. 12. Yesu kavavia: „Ndžooñi suswoñi!“ Manya kulakae umu o vasu valya akarya imbesa: „Ni-u iyo?“ Vamekemanja ni mndumii ovo. 13. Yesu kahenda ira mkate kavaingya na makunga nāvo. 14. Ili n' lya kararđu Yesu alekulođa ko vasu vake ameđuka ko vafu.

15. Vameidima ilya Yesu kavia Simon Petiro: „Simon o Yona, undžikundi kota iya?“ Nao kambia: „Ee mndumii, iyo noitši kje ndžikukundi.“ Kambia: „Lisa šitšondi šako!“ 16. Kambia-se lya kavi: „Simon o Yona, undžikundi ini?“ Nao kavembia: „Ee mndumii, iyo noitši kje ndžikukundi.“ Kambia: „Lisa matšondi hako!“ 17. Kambia-se lya kararu: „Simon o Yona, undžikundi ini?“ Petiro kasokyo ni fova, ko kifa amembesa lya kararu: undžikundi? Kambia: „Mndumii, iyo šindo šose nyuitši, uitši kumoňi kje ndžikukundi.“ Nilyondo Yesu alembia: „Kulisye matšondi hako!“

18. N' kya lohi lohi ngakuvia: Lilya mandi uvei mkoho nyuvekufunga kumoňi kokuhendya kundu okunda; kya indi ili otšikaa nokuo nyotšihorwo mavoko hafo, ungi natše nakufunge nakuduo kundu ulakundi.“ 19. Nakyo nyalehamba kyekimba kje ni ofu luđa ulya etšinahiša nalo Ruva. Amemaa ihamba ađo kambia: „Ndžioša!“ 20. Petiro kainduka kavona msu ulya avekundyo ni Yesu atše numa, hio ulya avekuhetsyepeteňi kya Yesu kiheri kya kilayo kilya kulyando alevia: „Mndumii, hi-u aikurĩngya?“ 21. Nalyo Petiro avona itšo kavia Yesu: „Mndumii, a itšu-vo ni vuđa?“ 22. Yesu kambia: „Kokoya ngakunda nakae mtano ndžikae ndžitše, iyo ki kuvode-fo? Ndžioša iyo!“ 23. Kyasia kidedo kilya kikađuňana

ko valya vanavamae, kje msu-tšo netšifafo. Kya indi Yesu tši alehamba kje netšifafo, indi: kokoya ngakunda nakae mtano ndžikae ndžitše, iyo ki kuvode-fo?

24. Msu-tšu nio alekalia šindo-ši karehya na šidedo-ši; naso lomanya, ikalia lyake ni lya lobi. 25. Kuifo na šingi šifoi Yesu avutye, našo ukoe šive širehye kimu kimu, ngakusara vuyana vose vuvetšidima ivada šitabu-šo šivetsirehyofo lainu.

- 9 OCT 1963

